

bservant 19

Jaargang 16, 18 januari 1996

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg • Redactieadres: Postbus 616, 6200 MD Maastricht • tel. 043-3883174

Inhoud

Pagina 3

De SNS-bank gaat de noodlijdende sportkaart nieuw leven inblazen

Pagina 5

Prof. Bruno de Witte buigt zich in zijn diesrede over de vraag in hoeverre de Europese eenwording ook culturele dimensies zou moeten hebben

Pagina 7

Al dat geneuzel over studeerbaarheid brengt uiteindelijk de academische vorming in gevaar, betoogt Job Cohen in zijn diesrede

Pagina 8

Vijf studenten winnen vijf prijzen voor hun wetenschappelijke prestaties

Pagina 14

Gelukkige RL-student speelt de flyolin in een uitverkocht Concertgebouw

Pagina 16

Hoe de Maastrichtse elite haar eigen stank ontvluchtte

Ook bij RL vooraanmeldingen gedaald

Belangstelling voor studie lijkt verder af te nemen

De animo voor een studie in het hoger onderwijs lijkt komend jaar opnieuw te dalen. Begin deze maand lag het totale aantal vooraanmeldingen 12 procent lager dan in januari 1995. Zelfs de RL moet met 1605 vooraanmeldingen een verlies van 2,4 procent incasseren.

De Informatie Beheer Groep, die de cijfers verzamelt, vindt het te vroeg voor conclusies. Volgens deze instantie zijn studenten geneigd zich steeds later in het jaar aan te melden.

Het is geen toeval dat de IBG dit jaar een zo duidelijk voorbehoud maakt bij de cijfers. Het is voor het tweede achtereenvolgende jaar dat in januari het aantal aanmeldingen voor het hoger onderwijs fors lager ligt dan een jaar eerder. En omdat de schade vorig jaar uiteindelijk nog voor een deel werd ingehaald, hebben VSNU en HBO-raad de IBG dit jaar op het hart gedrukt om "voorbarige onrust" te voorkomen.

De vooraanmeldingscijfers zijn niet definitief omdat studenten zich laat aanmelden, zich mogen terugtrekken of van studie veranderen. Studenten hebben tot september (en bij studies met een "stop" tot 15 mei) de gelegenheid zich te melden voor een studie in het hoger onderwijs. Toch meldt zich elk jaar meer dan de helft van de aanstaande studenten al voor 1 januari. Daarom bieden de "vooraanmeldingen" wel een

eerste indicatie van de te verwachten aantallen eerstejaars.

Het aantal studenten dat nu al belangstelling heeft getoond voor een universitaire opleiding is met ruim tien procent gezakt ten opzichte van vorig jaar. Ook het aantal studenten die aan een HBO-opleiding wilde beginnen liep terug met bijna twaalf procent. Als ook het uiteindelijke aantal eerstejaars met dergelijke percentages afneemt, dreigt het aantal studenten in het hoger onderwijs de komende jaren ver onder de prognoses te zakken.

De Universiteit Twente laat op dit moment een schrikbarende daling van bijna dertig procent in de vooraanmeldingen zien. Op hetzelfde moment vorig jaar daalden de aanmeldingen voor Enschede met negentien procent.

De belangstelling voor vijf universiteiten daalt een stuk minder dan vorig jaar. De Landbouw Universiteit Wageningen laat zelfs een stijging van vier procent zien. Volgens de eerste telling van vorig jaar daalde het aantal vooraanmeldingen in Wageningen nog met zeven procent. De Technische Universiteit Eindhoven laat een daling zien van 0,7 procent ten opzichte van 24 procent vorig jaar. De Erasmus Universiteit in Rotterdam maakt eveneens veel goed. Hier liepen de aanmeldingen met een procent terug. Vorig jaar was dat nog ruim 26 procent. De aanmeldingen voor de Katholieke Universiteit Brabant en de Rijksuniversiteit Groningen dalen met ruim drie procent ten opzichte van respectievelijk 23 en 11 procent vorig jaar.

Bij de hogeschool in Groningen liepen de vooraanmeldingen terug met twintig pro-

cent ten opzichte van tien procent vorig jaar. De Hogeschool Katholieke Leergangen in Tilburg doet het beter en laat een daling van slechts zeven procent zien. Vorig jaar nog daalden de aanmeldingen daar met 35 procent. De Hogeschool in Den

Bosch laat een stijging van ruim een procent zien ten opzichte van een daling van zestien procent vorig jaar.

HOP, Alice van der Plas

Cohen: groei niet meer het allerbelangrijkste

Groei is niet meer het allesoverheersende doel waarnaar deze universiteit streeft. Belangrijker is een kwalitatieve vernieuwing en meer samenwerking in de regio, betoogde rector magnificus Cohen in het tweede deel van zijn diesrede.

De toekomst van de RL is sterk verbonden met die van de Euregio Maas-Rijn, gelooft de rector. De samenwerking in ALMA-verband (met Aken, Luik en Diepenbeek) is tot op heden niet spectaculair, maar heeft zich wel ontwikkeld. Cohen benadrukte de noodzaak van eigen sociaal- en cultureel-wetenschappelijke onderwijs en onderzoek, "verderreikend, meeromvattend en grondiger" dan er tot nu toe aan de RL plaatsvindt. "Op termijn is een universiteit van Limburg, die zich niet zou bezighouden met de culturele en sociale dimensies

van haar eigen regio, eigenlijk niet denkbaar", vindt Cohen, die hiermee impliciet duidde op de al langer bestaande plannen voor een sociaal-wetenschappelijke faculteit. Voor Cohen gaat het daarbij vooral om een toevoeging aan het "academische palet", niet om groei als zodanig. "Groei is niet meer een zodanig dwingende factor als zij lange tijd geweest is", zei Cohen, die daarmee een duidelijk andere toon aansloeg dan tot voor kort aan deze universiteit gebruikelijk was. Zo heeft ex-collegevoorzitter Vredevoogd de laatste jaren bij voortdurend gehamerd op de volgens hem noodzakelijke groei van de RL tot tienduizend studenten. Dit vooral omdat in een toekomstige euregionale samenwerking de RL anders in het niet zou zinken bij de molochs in Aken en Luik.

Wammes Bos

(Meer over de Dies: pagina's 5, 7 en 15)

Voor haar twintigste jaardag heeft de universiteit zichzelf vier schilderijen cadeau gedaan. De kunstenaar Guus van Eck kreeg de opdracht de vier voornaamste gebouwen op het doek te vereeuwigen. Op de foto het gebouw van de economische faculteit, gezien vanaf de Stadswal. (foto Nelis Tutkey)

LSVb vreest collegegelden tot 9000 gulden

Universiteiten aarzelen over hoger collegegeld

De universiteiten staan nog zeer aarzelend tegenover de verhoging van het collegegeld voor studenten die geen recht meer hebben op studiefinanciering.

De Eerste Kamer is dinsdag begonnen met de behandeling van het wetsvoorstel dat universiteiten en hogescholen zo'n collegegeldverhoging toestaat.

Het wetsvoorstel betreft de groep studenten die tot nu toe als 'auditor' te boek stond. Deze term verdwijnt, maar het gaat in de nieuwe wet grofweg om dezelfde groep: degenen die geen recht meer hebben op studiefinanciering omdat zij langer dan zes jaar studeren. De instellingen mogen zelf bepalen of zij het collegegeld

voor deze studenten verhogen.

De vereniging van universiteiten VSNU heeft vorige week besloten te inventariseren welke plannen de afzonderlijke universiteiten op dit punt hebben. De meesten zullen er waarschijnlijk voor kiezen vooralsnog te doen alsof de wet niet is aangenomen; dat wil zeggen dat zij het collegegeld voor deze studenten komend studiejaar verhogen met 150 gulden tot 2400 gulden, evenveel als de wettelijk voorgeschreven collegegeldverhoging voor andere studenten. De universiteiten zijn overigens niet van plan onderling prijsafspraken te maken.

Voordat tot meer ingrijpende verhogingen wordt besloten, willen de universiteiten zich beraden over de gevolgen daarvan voor hun wervingskracht voor studenten. Ook voorzien zij dat het nog wel wat voeten in de aarde zal hebben voordat er een goe-

de informatie-uitwisseling tussen de Informatie Beheer Groep en elke afzonderlijke universiteit tot stand gebracht is. Dat is noodzakelijk; of een student recht op studiefinanciering heeft, bepaalt immers of hem een hoger collegegeld in rekening gebracht mag worden.

Met de hogere collegegelden kunnen de universiteiten en hogescholen volgens minister Ritzen een bezuiniging van 69 miljoen gulden compenseren die al in zijn begroting is opgenomen. De vereniging van universiteiten VSNU berekende een jaar geleden dat het collegegeld voor de betrokken studenten gemiddeld 6500 gulden zou moeten bedragen om deze bezuiniging volledig terug te verdienen. Inmiddels heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel aangepast en is de prestatiebeurs ingevoerd, die studenten extra prikkelt om binnen zes jaar af te studeren. De VSNU durft daarom nu niet meer te voorspellen hoe groot de groep zal zijn aan wie het hogere collegegeld in rekening gebracht kan worden en hoe hoog het collegegeld dan moet worden. De studentenbond LSVb verwacht op grond van eigen berekeningen collegegelden tussen de 3000 en 9000 gulden.

HOP, Hanne Obbink

ETIL naar universiteit

Het Economisch Technologisch Instituut Limburg, ETIL BV, wordt per april nauw aan de universiteit gekoppeld. Dat is de uitkomst van overleg tussen de provincie, de universiteit en het ETIL zelf. Het wachten is nog op een formeel besluit van het college van gedeputeerde staten van de Provincie Limburg, maar betrokkenen aan de RL verwachtten niet dat op dat punt problemen zullen rijzen.

De provincie is grootaandeelhouder (54%), en een der belangrijke opdrachtgevers. Daarnaast zuivert het tot op heden de tekorten aan. Juist om die reden zou de provincie van het ETIL afwillen. Het ETIL is gehuisvest in het provinciegebouw, het gouvernement, maar zal worden overgebracht naar een der lokaties van de economische faculteit.

Besloten is dat het instituut gedurende een periode van drie jaar in principe een zelfstandige B.V. blijft, om vervolgens na afloop van die periode eventueel geheel op te gaan in de RL, met name dus de economische faculteit. De huidige directeur, drs. J.J. Swartjes, ruimt het veld, het overige vaste personeel zou niet bedreigd zijn. Voor hem zal de provincie een oplossing zoeken, zo is de RL medegedeeld. Hij wordt vervangen door de hoogleerling marketing prof. dr. H. Kasper, die de helft van zijn betrekking voor het directeurschap van het ETIL zal reser-

veren. Dat er een directeur vanuit de economische faculteit komt is vooral een gevolg van de wens van die faculteit zelf. Als men het ETIL al in de armen sluit, en op termijn eventueel zelfs overneemt, wil de faculteit in ieder geval zeker stellen dat het wetenschappelijk gehalte van het instituut gewaarborgd is.

Het ETIL, dat al enige jaren financieel op de rand zweeft, vervult een zogenoemde publieke nutsfunctie, die nog het best te omschrijven is als de rol van een provinciaal sociaal-economisch planbureau. De financiering daarvan is in 1994 door de provincie tot en met 1998 gegarandeerd. Verder verricht het instituut commerciële onderzoeksopdrachten, vaak weer voor de provincie of lokale overheden.

De overeenkomst met de RL voorziet in een gegarandeerd opdrachtenpakket van de provincie en de RL. Over de waarde daarvan zijn geen mededelingen gedaan. Tevens is besloten dat de eventuele winst van de BV voor de helft naar de RL en voor de andere helft naar de provincie zal vloeien. Mocht de schuld over drie jaar nog niet gedelgd zijn, dan wordt het restant kwijtgescholden. Het ETIL kende in 1994 nog een negatief resultaat van 2,5 ton.

Wammes Bos

Bank wil verkoop van sportkaart gaan stimuleren

Om haar verloren marktaandeel terug te winnen gaat de RL-afdeling LV&S (Lichamelijke Vorming en Sport) volgend jaar sportkaarten met reductie verkopen aan eerstejaarsstudenten die een rekening openen bij de SNS-bank.

In het vorig collegejaar heeft LV&S meer dan tweehonderd sportkaarten minder verkocht dan het jaar daarvoor. Volgens hoofd René Verster heeft deze terugval de dienst studentenzaken, waar zijn afdeling onder ressorteert, dertigduizend gulden gekost. Dit collegejaar verwacht Verster dat er nog eens 700 sportkaarten minder worden verkocht dan vorig jaar. De grootste groep weglopers bestaat uit HBO'ers. Voor hen is de prijs van de sportkaart stapsgewijs duurder geworden. In 1992 was de kaart nog 95 gulden, dit jaar moesten de studenten 175 gulden neertellen voor de kaart. Deze verhoging is ingevoerd omdat de Hogeschool Maastricht de sport-

kaart niet meer wilde subsidiëren. Dit heeft ertoe geleid dat binnen drie jaar meer dan de helft van de HBO-kanten is weggelopen.

Ondanks de stijging van het aantal RL-studenten heeft LV&S in 1994-'95 ook aan hen zeventig kaarten minder verkocht dan het jaar daarvoor. Volgens Verster gaan studenten hun geld steeds selectiever besteden en gaan ze minder snel verplichtingen aan.

Om klanten terug te winnen wordt met de SNS-bank onderhandeld over een vorm van sponsoring. Eerstejaarsstudenten die een rekening bij de SNS-bank openen waarop de studiefinanciering binnenkomt zullen waarschijnlijk de helft van het bedrag dat zij hebben uitgegeven voor een sportkaart terugontvangen. Zoals het zich laat aanzien zal de bank de LV&S ook met een vast bedrag ondersteunen.

Een ander alternatief om meer sportkaarthouders onder aankomende studenten te werven is het verkopen van een duokaart. Met deze kaart kan een eerstejaars meedoen aan de Inkom en 25 procent korting krijgen op de sportkaart. Hierover wordt nog overleg gevoerd met de nieuwe Inkomcommissie.

Tineke Oosterloo

De eerste IES-student is over de eindstreep. Vorige week donderdag mocht de Zwitserse Franziska Gassmann de eerste IES-bul ontvangen uit handen van de Amerikaanse econoom William Baumol, die zelf een dag later een Maastrichts eredoctoraat in ontvangst mocht nemen. (foto Nelis Tutkey)

Daar kwam een student uit Zwitserland

Op de middelbare school in Zürich was Franziska Gassmann eigenlijk maar een 'minimale studente' zoals ze het zelf zegt. In plaats van verder te studeren besloot ze te gaan werken en werd inkoopassistent bij een warenhuis. Op een dag ontmoette ze een aardige Nederlandse jongen, die geneeskunde had gestudeerd in Maastricht. Van het een kwam het ander en op een dag moest een keuze worden gemaakt: samen in Zürich gaan wonen waar zij een goede baan had of samen naar Nederland gaan waar hij een goede baan kon krijgen. Het werd Nederland, maar zij had erbij gehouden dat ze dan een studie zou gaan volgen, International Management in Maastricht. Na een toelatingsexamen Nederlands ('heel gemakkelijk')

kon ze beginnen. Naarmate de studie vorderde, werd ze ongelukkiger met de keuze: „Bedrijfseconomie was niet mijn grootste liefde, ik voelde me meer tot algemene economie aangetrokken. Daarom ben ik in het tweede jaar overstapt naar International Economic Studies, dat toen net begonnen was. Daar heb ik nooit spijt van gekregen.” Het hoogtepunt in haar studie was haar stage bij het hoofdkantoor van de Verenigde Naties, waar ze onderzoek deed naar de kosten van vrouwendiscriminatie en de feminisering van armoede in industrielanden. Terug in Nederland schreef ze een scriptie over het meten van armoede, waarbij ze speciaal oog had voor de Oosteuropese landen tijdens de overgang van een geleide naar een marktecono-

mie. Ze vindt het moeilijk om te zeggen in hoeverre ze internationaler is gaan denken door een internationale studie in een internationale omgeving te volgen. „Ik heb aleereerst mijn talen goed leren spreken: Engels, Nederlands, Frans en nog wat Spaans en Italiaans. Duits kende ik al, het is mijn moedertaal. Maar de belangrijkste ervaring is dat je in een ander land gaat wonen. Daardoor krijg je echt een bredere horizon.” Een baan heeft ze nog niet, maar er hangt iets in de lucht, waar ze nog liever niets over zegt: „Ik denk niet dat ik lang werkloos zal blijven.”

Jacques Herraets

(Meer over IES op pagina 4)

INTERNATIONAAL
FILM FESTIVAL ROTTERDAM
WEEKEND MAASTRICHT
2 T/M 4 FEBRUARI

21.615 MINUTEN FILM

Komt tijd komt Grolsch

Valmanschap is meesterschap

GROLSCH HOOFDSPONSOR
INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM

IES-studenten hebben samen twaalf nationaliteiten

De studierichting International Economic Studies heeft haar eerste afgestudeerde: de Zwitserse Franziska Gassmann. Drie jaar geleden werden de overlevingskansen van de nieuwgeboren 'modestudie' nog met enige scepsis bekeken, maar inmiddels benadert het studentenaantal de stoutste verwachtingen en kan volgens prof. Chris de Neubourg de sfeer niet meer stuk onder de honderdvijftig studenten, die twaalf nationaliteiten vertegenwoordigen.

Het plan om een internationale studierichting voor economen op te richten, was eigenlijk zo oud als de faculteit zelf, zegt De Neubourg, die zich officieus 'director' van de IES-opleiding mag noemen. „We hadden in 1987 al een plan klaar om studenten in een afzonderlijke opleiding voor te bereiden op functies in internationale instellingen, de bankwereld en het internationale bedrijfsleven. Dat ge-

beurde elders ook wel min of meer in de opleidingen voor algemeen economen, maar wij wilden het beter doen. In eerste instantie kwam er van het plan niets terecht, omdat we andere dingen aan het hoofd hadden, de integratie van algemene en bedrijfseconomie bijvoorbeeld. Toen een jaar of vier geleden door dalende studenten-aantallen het hemd nader kwam dan de rok, mocht de faculteit zich in de handen knijpen dat er nog een paar van die plannen in de kast lagen. Tegelijk met Internationale Bedrijfskunde werd IES toegevoegd aan het internationale assortiment, dat tot dan toe alleen Internationaal Management bevatte.

Zo begon tweeëneenhalf jaar geleden de studierichting IES. Met een Engelstalige cursus, want wie de taal van het internationale handelsverkeer niet beheerst, zou alleen in eigen land aan de slag kunnen en daar is voor een internationaal econoom, hoe keurig zijn Nederlands ook is, weinig eer behalen. Maar de faculteit wilde meer dan alleen Engels sprekende Nederlandse economen opleiden. Als ook de propaedeuse in beschaafd Transatlantisch verzorgd kon worden, zouden studenten uit de hele wereld kunnen toestromen. Aldus geschiedde een jaar later. Nauwelijks had de economi-

sche faculteit naast de nederlandstalige een inhoudelijk identieke engelstalige propaedeuse aangeboden, of daar meldden zich de eerste buitenlandse studenten. Dit jaar is het aantal buitenlandse eerstejaars bij economie opgelopen tot 45, terwijl in de hogere jaren honderd studenten zich op het doctoraal voorbereiden. De studierichting lijkt hard op weg binnen enkele jaren haar doelstelling van 70 à 80 IES-studenten per jaar te halen.

Duitsers

Een succes? Van de 44 eerstejaars (officieel zijn het geen IES-eerstejaars maar zij hebben te kennen gegeven als IES'ers verder te willen) komen er 40 uit Duitsland. Dat zou voor De Neubourg een reden kunnen zijn om zich af te vragen of zijn opleiding niet begint te lijken op een uitlaatventiel voor het Duitse onderwijs dat bijna geen raad weet met de toeloop van studenten. Maar die bedenking wuift hij snel weg: „Toen we vier jaar geleden in het buitenland gingen werven hebben we een heel bescheiden begin moeten maken, omdat er maar weinig geld voor was en omdat we geen enkele ervaring op dat gebied hadden. We moesten ergens beginnen. Dat werd Duitsland, omdat daar de markt groter was dan bijvoorbeeld in België en omdat we de situatie daar beter kenden. Het gevolg is nu dat vijftig procent van onze buitenlandse studenten uit Duitsland komt. Daar ben ik heel blij mee, maar ik geef toe dat het percentage niet ideaal is. Voor mij is de beste verdeling eenderde Nederlanders, eenderde Duitsers, eenderde overige nationaliteiten. Ik denk dat we over drie of vier jaar daar aardig bij in de buurt komen als we andere markten hebben kunnen bewerken.”

Op dit moment staan de Maastrichtse recruiters met brochures en inschrijfformulieren te lonken naar scholieren in Milaan en Oslo. Parijs en Brussel volgen later dit jaar. Een soortgelijke salon in Stockholm leverde twee maanden geleden tweehonderd belangstellenden op, waarvan er twee zich inmiddels als student hebben aangemeld. „Het is ontzettend moeilijk

op een beurs de aandacht te trekken, maar uit onze ervaringen in Duitsland hebben we geleerd dat als het eerste schaap over de dam is, de mond-tot-mond reclame veel van de rest doet. De Duitse pers heeft daar ook aan meegewerkt: er zijn artikelen over ons verschenen in grote bladen als de Frankfurter Allgemeine, waaruit bleek hoe enthousiast onze Duitse studenten waren. Toen we twee jaar geleden voor het eerst in Die Zeit adverteerden, kregen we tien reacties, nu krijgen we er honderd.”

In de loop der jaren hebben De Neubourg en de andere 'beursgangers' (er gaat altijd een student mee) steeds beter geleerd hoe een nieuwe student kan worden gestrikt: „Als je niets bijzonders te presenteren hebt, kun je beter wegblijven op die beurzen. Geen enkele scholier gaat naar zo'n beurs met het idee van 'ik wil in Maastricht IES gaan studeren'. Je staat daar met vierhonderd andere instellingen die stuk voor stuk vinden dat zij beter zijn dan de rest. Ik heb geen enkele zin om straks in Brussel met Vlaamse collega's te gaan concurreren als ik niets anders te bieden had dan zij. Ons produkt is in Leuven niet te krijgen. Wij trekken de meeste belangstelling met de kreet 'International Economic Studies' en de naam Maastricht. Als er bezoekers naar ons toekomen, leggen wij hen uit dat we een ander soort onderwijs hebben, probleemgestuurd en vooral kleinschalig: dat zijn onze voornaamste wapens. Bij ons kun je nog met de docent praten. Ik nodig studenten uit om bij mij thuis te komen eten of een borrel te drinken. In de tijd dat mijn ouders studeerden was dat nog heel normaal, maar waar zie je dat nu nog?”

De vraag is hoe lang De Neubourg zijn studenten thuis in Teuven nog kan trakteren op Ardense gerechten en Belgische bieren zonder een zaal te hoeven afhuren. In internationale overeenkomsten tussen Nederland, Vlaanderen en diverse Duitse deelstaten zijn praktisch alle obstakels weggenomen om bij de burens te gaan studeren. De keuze tussen anoniem onderwijs in een massale collegezaal en de kleinschaligheid van het Maastrichtse onderwijs is heel reëel gewor-

den. „We willen niet massaal worden,” zegt De Neubourg dapper, maar heeft hij middelen om het studentenaantal binnen de perken houden? „Daar bestaan wel een paar trucs voor, maar die verkap ik niet. We willen het aantal studenten inderdaad niet te groot laten worden. Ik denk dat ze ventig tot tachtig per jaar een mooi aantal is.”

Limiet

Tegenover de gemakkelijke toegankelijkheid voor studenten uit de landen die de Gent-akkoorden hebben ondertekend staat overigens een ontwikkelingsling die het tegengestelde effect kan hebben voor studenten die niet over een EU-land komen. Voor het ministerie telt een student van buiten de Unie nu nog mee bij de financiering van universiteiten, maar daar wil minister Ritzen een einde aan maken. Volgens De Neubourg zal van die studenten de toekomst een hoger collegegeld gevraagd moeten worden. De faculteit denkt aan een bedrag van achttien tot tienduizend gulden per jaar. De politiek van Ritzen om samen met de buurlanden afspraken te maken over het studeren aan elkaars universiteiten, ziet De Neubourg als heel verstandig. Hij spreekt uit ervaring: „Je krijgt veel meer mee: je talen, je ontmoeting met medestudenten die heel anders zijn opgevoed, het relativeren van je eigen cultuur. Het maakt de studie interessanter dan wanneer je in een monocultuur blijft zitten. Het lijkt alsof de buitenlandse studenten ook langer hebben nagedacht volen, dat ze voor een avontuur in Nederland kozen. Ze zijn in ieder geval bijzonder gemotiveerd en trekken de rest metop. We zien het aan de resultaten: dit jaar is bij de engelstalige propaedeuse vijftig procent in één keer geslaagd en bij de nederlandstalige vijftig procent.”

Jacques Herr

Hoi bè

De laatste keer dat ik deze ruimte probeerde op te vullen met 700 woorden, gebruikte ik er 100 om uit te leggen dat een sobere tekening van de rivier de Maas, inclusief oversteekplaats, in RL-advertising, geen garantie is om studiekeizers uit hun bolletjes te laten gaan. Vooral als plaatje, tekst, produkt en afzender niet met een dik gevoelig associatietouw aan elkaar zijn geknoopt. Nou hoorde ik dat juist die 100 woorden niet bij alle lezers in het juiste keelgat zijn geschoten. „Wat zeur je nou, het is toch mooi” en „Zo gek is dat niet, iedereen doet dat toch?”. Zo zie je maar, lezen kan zeer onthutsend zijn. Schrijven trouwens ook. Zeker als een brok tekst column wordt genoemd.

Voordat ik aan deze brok tekst begon, herinnerde ik me gelukkig dat Bill Clinton vorige week nog liet weten dat hij heel graag een columnist op zijn bek wilde slaan. En de mensen zeggen dat tegenwoordig zoveel dingen uit Amerika overwaaien naar hier. Dus dacht ik: rustig, rustig en slechts spaarzaam gebruik maken van het alfabet. En vooral geen zelf verzonden kriebelwoorden gebruiken die hooshoest kunnen opwekken in verkeerde keelgaten. Want voordat je het weet is de Amerikaanse trend om een stukjesschrijver op zijn bek te willen slaan al in Nederland opgepikt. De laatste keer is het bij een paar beknorringen gebleven, dacht ik verder, maar de volgende keer kom je er misschien bek-aaid af. Ik was gewaarschuwd. Meneer William Safire van de New York Times had in zijn column mevrouw First Lady Hillary alleen maar een stout jokmeisje genoemd had. Ze zou ook haar handjes hebben gewassen in onschuldig Whitewater, of zo iets. Bill boos. Niet omdat Safire geen gelijk zou hebben.

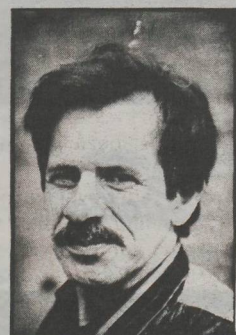
Maar omdat zijn kriebelwoorden als nageltjes van een speelse kat een beetje aan Bill zijn troonpoten hadden zitten krabben.

Een tijdje geleden zag ik weer zo'n advertentie. Ook gericht op studiekeizers. Van een andere grote onderwijsinstelling uit Maastricht. En inderdaad. Ook met een Maas- en brugplaatje. Het was een foto. En ook hier: tekst en onderwijsprodukt hadden niets te maken met rivier of brug. Mijn vingertjes begonnen al een tikkeltje te tintelen. Het leek me toch wel heel aardig om dat even te vermelden in een stukje. Maar op dat moment realiseerde ik mij in een flits dat die knorstoten van toen (het is toch mooi en iedereen doet het) volkomen terecht waren. Ook ik kan nu volmondig zeggen: het is mooi, want iedereen doet het. Dat lijkt mij ook geheel aan te sluiten bij de tijdgeest waar prof. Van 't Hek (gekke Youp) laatst nog over buissprak toen het jaar wisselde. Ik begrijp ook best dat ik er geen flauwe kul als effectiviteit van reclame bij moet halen. Want wat zet die oude marketingchinese ook weer? „Ik vinden mooi, dus het goed, dus het werken”. Punt.

Maar eigenlijk had ik een stukje willen schrijven over een ander vak waar ik behalve kaas ook baring van heb gegeten: carnaval. Maar dat is helaas voor veel lezers bijna even afschrikwekkend als goete reclame. Voor tegenstanders of terughoudende beginners toch nog even een tip die alles goed zal maken. U moet met carnaval op z'n minst eens naar die oude brug gaan kijken. Ja, de advertentiebrug. En wel op het moment dat de optocht zich over die bekende brug verplaatst. Dan moet u proberen, liefst in zo vol mogelijk ornaat (dat is geen probleem als u daarvoor bijvoorbeeld de gordijnen van

de burens gebruikt), vanuit een zo vol mogelijk café (dat is nooit een probleem), een of meer audiovisuele glimpen zien op te vangen van de eenmalige manier waarop die waanzinnige duizendpoot zich via de brug een weg verzijnt naar de stad. In vakkringen wordt dat ook wel genoemd: Probleemloos Gestuurd Oversteken Zonder Stuurman. Zelf PGOSen is natuurlijk pas echt waanaanjagend. Geen kriebels, geen nood. „Dan is er nog altijd Koninginnedag, sprak de prins, en zette de zaak en het kroontje van zijn vrouw compleet op z'n kop.”

En toch blijf ik met een vraag zitten. Mag ik die even aan voorleggen? Fijndankuwel. Stel dat meneer Nike, zijn schoentjes en andere trendfruits zou gaan produceren in Maastricht. Zou meneer Nike dan zijn advertising ook een blikvangerige plaat van Maas en brug gaan gebruiken? En zou meneer Nike dan ook besluiten om zijn kreet 'Just do it' te veranderen in 'Hoi bè'?

Ton Brouns

Europese cultuur tussen eenheidsworst en eigenheid

Zou Jean Monnet, de geestelijk vader van de Europese Unie, als hij het allemaal nog eens over mocht doen, inderdaad zijn integratiepogingen bij de cultuur zijn begonnen in plaats van bij de kolen en het staal? En zo ja, was dat dan wenselijk geweest? Prof. Bruno de Witte, hoogleraar Europees recht, boog zich in zijn diesrede over de vraag in hoeverre de Europese eenwording ook culturele dimensies zou moeten hebben.

Prof. Bruno de Witte (foto Nelis Tutkey)

De Franse zakenman en politicus Jean Monnet zou, zo wil het verhaal, tegen het toeganende van zijn leven (1979) spijt hebben van die oekregen van de manier waarop hij de eenwording van Europa in gang had gezet. Die had niet via de economie, maar via de cultuur moeten verlopen. Of hij dat ook niet overkellijk heeft gezegd is zeer de vraag (De minister heeft nooit een bewijs van die uitdrukkingspraak gevonden), maar veel doet het erop aan. Het feit dat mensen als de voormalige opperbaas van de Europese Commissie Jacques Delors, en de voormalige president van Frankrijk François Mitterrand, keer op keer naar die vermeende cultuurspraak hebben verwezen, spreekt al voor zich. Er zijn dus kennelijk invloedrijke mensen die vrezen dat de Europese integratie zonder culturele component een leegte op lemen voeten oplevert, een politieke constructie waarbij het hart van de volking(en) niet betrokken is.

De Witte kan die vrees billijken, maar stelt hij het publiek tegen het einde van zijn rede. Ook hij vindt een groter Europees gemeenschapsgevoel, en een Europese publieke opinie die die democratische controle op de Europese besluitvorming kan versterken, wenselijk.

De vraag is echter wat je eraan zou moeten doen. De Witte zit niet te wachten op een bureaucratische Europese planningscommissie gericht op de bevordering van een pan-Europees cultuur. Een dergelijke remedie is wel eens veel schadelijker kunnen zijn dan de kwaal. Juist de verscheidenheid van de Europese cultuur geeft aan dit continent haar karakter en aantrekkelijkheid. De Witte: "Het aardige van Nederland vind ik, als buitenlander (BdW is Belg; red.), dat het zo Nederlands is." Ofschoon dat soms ook iets te veel van het goede kan zijn, haastte hij zich te melden: "Het aardige van Maastricht is dat het zo snel over de grens ben."

Maar, zo had De Witte even eerder al uitgelegd, is het helemaal niet zo vanzelfsprekend dat economische en politieke integratie gepaard gaan met een relatief grote culturele zelfstandigheid van de samenstellende delen. De Europese geschiedenis kent immers bijna het omgekeerde patroon: culturele verscheidenheid vond haar complement altijd in "politieke verbrokkeling en economische afschotting." Waar verbrokkeling werd opgeheven, zoals tijdens het proces van (consolidatie van) de vorming dat in de vorige eeuw plaatsvond, leidde dat vervolgens tot grotere culturele uniformering. Nog aan het einde van de vorige eeuw voerde de Franse staat een bewuste politiek om met behulp van allerlei middelen als de taal, het leger en het lager onderwijsstelsel, de (culturele) verschillen van het land in het geheel te wassen. Zo werden de Bretonse vissers en de boeren uit Auvergne tot volwaardige Franse staatsburgers gesmeed.

De Europese eenwording verloopt echter anders. Alleen al omdat de *founding fathers* van na de oorlog geen ambitie hadden tot culturele gelijkstelling over heel Europa. Monnet mag er wellicht later spijt van gekregen hebben, hij en zijn collega's hebben zich bewust afzijdig gehouden van alles wat daar naar zweemde. Het is het nieuwe in het huidige tijdsgeest, meent De Witte: die gelijkstelling is kennelijk niet meer nodig en wordt niet meer nodig gevonden, terwijl toch economische en politieke samenwerking steeds hechter wordt. Het recente verdrag van Maastricht, dat die samenwerking nog inniger beoogde te maken, is al was, heeft volgens De Witte de

impliciete gedachte dat de cultuur relatief met rust moet worden gelaten, zelfs nog eens expliciet willen bevestigen. Het verdrag bevat een artikel waarin de gemeenschap zich verplicht bij te dragen tot "de ontplooiing van de culturen van de lidstaten onder eerbiediging van de nationale en regionale verscheidenheid van die culturen, maar tegelijk ook de nadruk leggend op het gemeenschappelijk cultureel erfgoed." Dat de teneur van die laatste toevoeging op gespannen voet zou kunnen staan met het eerste zinsdeel, bleek De Witte van minder belang te achten - hij liet de eventuele strijdigheid onvermeld - dan de dominante strekking van het artikel. De tendens is immers duidelijk, redeneert hij, want niet alleen de ondertekenaars van 'Maastricht', ook sommige lidstaten zelf leggen de laatste tijd meer nadruk gelegd op hun culturele eigenheid. Luxemburg is een mooi voorbeeld van een land dat door en door vereuropeaaniseerd is, dat voor dertig procent uit buitenlanders bestaat en waarvan de economie voor een belangrijk deel op de rest van Europa is gericht, maar waar niettemin enige jaren geleden het voor niet ingewijden volstrekt onverstaaenbare Letzeburgisch van dialect tot officiële landstaal is verheven. Of neem Frankrijk, waar de meest recente aanval tegen vreemde cultuurinvloeden van begin dit jaar dateert. Sinds 1 januari moeten Franse radiozenders minimaal 40% Franse muziek uitzenden. Soortgelijke maatregelen voor de televisie bestonden al. Ook overheidsinstanties ontkomen niet aan de plicht om hun zaken in het Frans te regelen. Een minister Ritzen die een balletje opgooit over het Engels als voertaal aan de universiteiten zou zich daar ogenblikkelijk buiten de wet plaatsen.

Toch, denkt De Witte, is het een teken aan de wand dat regeringen er klaarblijkelijk behoefte aan hebben de culturele verscheidenheid nog eens te bevestigen; hetzij in eigen land, hetzij door middel van een formule in het Europees Verdrag. Zo bezien is dat meer een uiting van zwakte dan van kracht; een uiting van vrees voor overheersing, voor verlies van het eigene. En inderdaad, steeds frequenter wordt (vooral door kleinere landen) de klacht geuit dat 'Brussel' bezig is Europa tot eenheidsworst te maken. Daartegenover staan echter de uitlatingen van leiders als Delors en Mitterrand, die het gemis aan culturele samenhang kennelijk zo betreuren dat men er keer op keer de (apocriefe) woorden van Monnet bij moet slepen.

Wat te doen? De door sommigen gewenste culturele samenhang gericht bevorderen met Brusselse plannen, en onderwijl de weer door anderen gewenste verscheidenheid garanderen door eigen nationale en regionale culturen met ge- en verboden in leven te houden? De Witte wil noch het een, noch het ander. Als Belg-met-Italiaanse-voornaam (Bruno) heeft hij zich, blijken zijn slotwoorden, al aardig aangepast aan de gematigdheid waar de Nederland-

se cultuur zo doordrenkt van is: "De kunst zal er in bestaan om maat te houden; om de culturele diversiteit binnen Europa in stand te houden, niet door verkrampde verboden, niet door ons op te sluiten in nationale forten, maar door open te staan voor de cultuur van alle landen in Europa (en niet alleen de engelstalige wereld), en van alle gemeenschappen die in Europa leven."

Wammes Bos

Visitatie

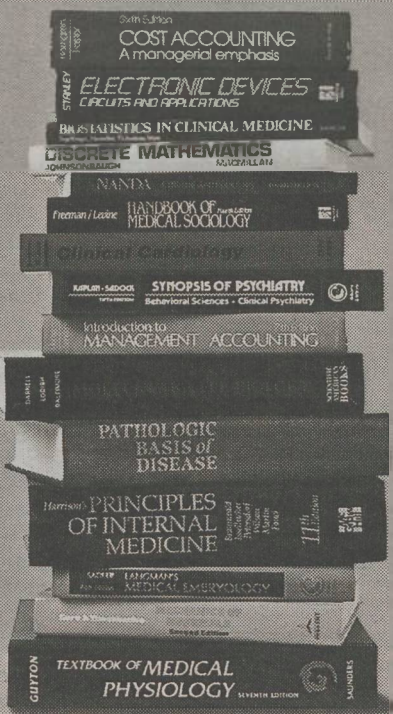
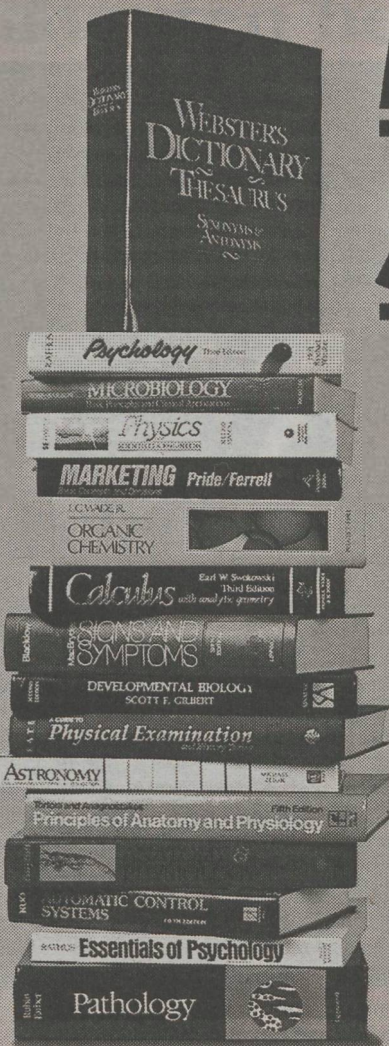
Gaat het niet over onderzoek, dan gaat het wel over onderwijs. Maar **gevisiteerd** zullen we worden! In een mum van tijd vormen hooggeplaatste buitenstaanders zich een beeld van al onze activiteiten. Daartoe lezen zij niet alleen een **zelfevaluatie** van de faculteit; zij komen ook op bezoek om met deze en gene te babbelen. En **iedereen** maakt zich er zenuwachtig over. Waarom? Wat voor boodschap hebben wij aan hun bevindingen? Is er enige aanwijzing dat zij DE WAARHEID aan het licht weten te brengen? Zij wél, en wijzelf niet? Kom nou! Nee, zo'n visitatie levert onszelf niets op. Hoogstens komen we op het spoor van dingen die we liever verborgen houden. De kunst is dan om de visitatoren daar omheen te leiden. Anders komen onze zusterfaculteiten er gunstiger af, aangenomen althans dat zij het spel slimmer spelen. Dat kon ons wel eens studenten kosten, stel je voor! Daarom produceren wij louter nog etalagemateriaal. Alleen op de suggestie komt het aan. Geen inspanning is ons te zwaar. Van de ene evaluatie duikelen we in de volgende. Zelfs ervaren medewerkers ontkomen niet aan een cursus 'docentenprofessionalisering'. En de schaarse tijd die overschiet wordt besteed aan het opstellen van monumentale onderzoeksplannen. Welke visitorator zal er ooit in slagen bier

doorheen te kijken? Wie van ons weet al wat er realiter omgaat binnen de **eigen** faculteit, laat staan binnen een andere? Echt **kennen** doe je een onderwijsprogramma pas, als je eraan hebt deelgenomen. En wie slaagt er werkelijk in **alle** publicaties van collega's te lezen? Hooguit weet je zo'n beetje wat zich op je eigen kleine vakgebied afspeelt, maar daarbuiten? Nee, we praten elkaar voornamelijk na. Nou ja, soms kennen we misschien een enkele extreme uitschieter (vooral naar beneden), en daar houdt het dan mee op. Maar hoe weten die hooggeplaatste visitatoren dat dan allemaal? Laten we aannemen dat ze twee keer zo slim zijn als wijzelf. Wat maakt dat uit? Dan hebben ze twee keer zoveel gelezen en - laten we zeggen - twee keer zoveel verbeeldingskracht. Is dat toereikend? Wie zijn wij om daarover te oordelen? We hoeven het, anderzijds, ook niet aanstonds te geloven. Laten zij het maar aannemelijk maken, zou ik zeggen. Dan komt de aap vanzelf uit de mouw. Waarom kopen we niet gewoon een vette worst voor die visitatoren (en voor de vegetariërs onder hen wat radijsjes)? Het gaat er toch om dat we ze krijgen waar we ze hebben willen? Zij houden er op die manier nog een smakelijke maaltijd aan over óók! En als ze niet van lekker eten bielden, waren ze vast geen visitorator geworden.

Retner de Winter

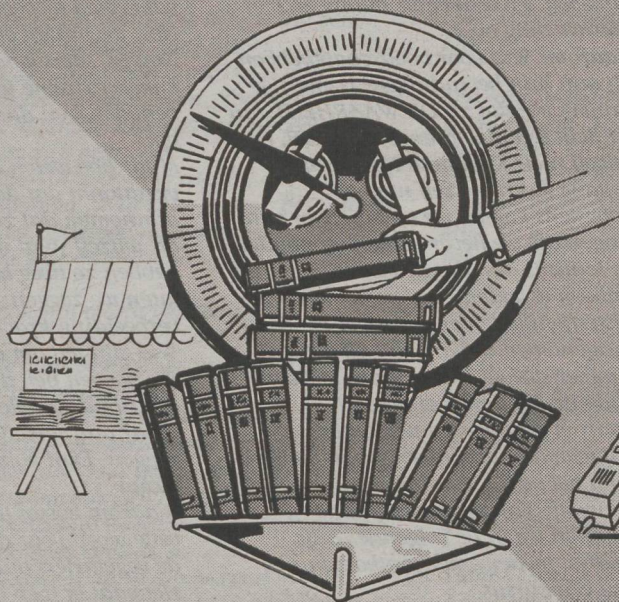
SCIENTIFIC BOOK SALE

'De Centrale Boekhandel' buys in America and England scientific books 'per kilo'. We give thousands of magnificent textbooks, manuals, atlases, reference- and studyguides, a 'second life'. A new world will reveal itself to you.

DUIZENDEN TITELS VOOR ELK VAKGEBIED O.A.:
MANAGEMENT / ECONOMICS / MARKETING / BIOLOGY
COMPUTER / TECHNICAL / MATHEMATICS / STATISTICS
CHEMISTRY / ENGINEERING / MEDICAL / ELECTRONICS
LABORATORY / PSYCHOLOGY / SOCIOLOGY / HISTORY
ANATOMY / ASTRONOMY / ENZ.

LAATSTE NIEUWS
15.000
COMPUTER
BOEKEN

LAATSTE NIEUWS
15.000
STRIPS

INFO:
030
6047400

MECC boekenfestijn
Boeken voor weggeef prijzen!

W A R D E B O N

GRATIS BOEKEN!

VOOR DE EERSTE 250 BONNEN ÉÉN GRATIS BOEK UIT DE COLLECTIE

BRAIN BOFFERS

(MAX. 1 BON PER KLANT)

Naam: _____

Postcode: _____

WEBSTER DICTIONARY & THESAURUS

DELUXE ENCYCLOPEDIA INTERNATIONAL EDITION

Nearly 2000 pages tome. Lots of extra's: Thumb index, Full Color, Business & Computer & Medical Glossary, Spelling & Quotations dictionary. An essential addition to any home or office.

1996 EDITION

59,-

NU

TABER'S CYCLOPEDIA MEDICAL DICTIONARY

16th. illustr. ed. 2400 pag. dik

met snelzoekstelsysteem.

A comprehensive resource tool.

24,-

NU

BOEKEN & STRIPS · ROMANS · LITERATUUR · WETENSCHAP · STUDIEBOEKEN · ENZ. VOOR WEGGEEF PRIJZEN!

Soms licht beschadigd of verkleurd, echter het verschil zit hem in de prijs!

ZE ZIJN ER ALLEMAAL

Brusselmans · Lanoye · Vestdijk · Eco · Süskind · Palmen · Mulisch · Bradbury · Updike · Oates · Dorrestein · Casteneda · Weldon · Potok · Theroux · Campbell · Nooteboom · Celan · Rushdie · Céline · v. Istendael · Claus · enz. enz. enz.

EEN KEUZE UIT ONS ASSORTIMENT

- ▶ BERNSTEIN'S PSYCHOLOGY 2th.ed. Nu 19.90
- ▶ CARLTON'S MODERN INDUSTRIAL ORGANISATION Nu 6.90
- ▶ GILBERT DEVELOPMENTAL BIOLOGY 3th.ed. Nu 16.90
- ▶ HARRISON'S PRINC. OF INTERNAL MEDICINE 12th.ed. Luxe set à 2 dln. Nu 59.90
- ▶ LUTGENS ESS. OF GEOLOGY 3th.ed. Nu 5.90
- ▶ QUINN & MINTZBERG'S STRATEGY PROCESS Nu 12.90
- ▶ WILKIE'S CONSUMER BEHAVIOR 2th.ed. Nu 12.90

WHY PAY MORE?

Reserveer nu reeds deze dagen in je agenda, want dit mag je niet missen. Zegt het voort!

3 DAGEN LANG
MAGAZIJNOPRUIMING
DISCOUNT UP TO 90%

DE CENTRALE BOEKHANDEL

POSTBUS 411 · 3430 AK NIEUWEGEIN

DONDERDAG

1

FEBRUARI
 11-22 UUR

VRIJDAG

2

FEBRUARI
 11-22 UUR

ZATERDAG

3

FEBRUARI
 9-18 UUR

mecc

Maastricht Noordhal

Cohen ziet gevaar voor academische vorming

Meer 'studeerbaarheid' en een betere kwaliteit van het onderwijs leiden niet noodzakelijk tot betere studieresultaten. Die waarschuwing uitte rector magnificus prof. mr. M.J. Cohen in zijn diesrede, afgelopen vrijdag in de St. Janskerk.

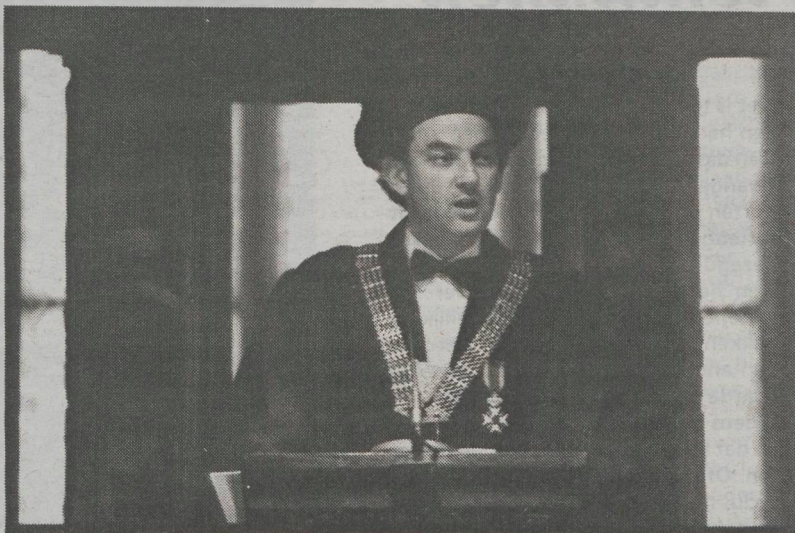
Cohen waarschuwde in zijn toespraak voor te hoog gespannen verwachtingen van het huidige regeringsbeleid, waarin vijfhonderd miljoen gulden is uitgetrokken om de programma's in het hoger onderwijs beter 'studeerbaar' te maken. Hogere rendementen hoeven daar niet perse het gevolg van te zijn, betoogde hij. Selectie vindt immers gedurende het eerste jaar plaats, zodat de studenten die het niet redden pas afvallen als ze al ingeschreven zijn. De rendementen kunnen alleen stijgen als de selectie 'aan de poort' plaatsvindt, iets waar Cohen geen voorstander van is.

En er zit volgens hem nog een ander addertje onder het gras. Slecht onderwijs kan leiden tot grotere inspanningen van de student, maar goed onderwijs kan, omgekeerd, resulteren in minder studie-activiteit en dus uiteindelijk in slechtere resultaten dan te verwachten zouden zijn. Kortom, als

straks de programma's studeerbaarder zijn, wil dat nog helemaal niet zeggen dat de studenten het ook beter zullen doen.

Het concept van studeerbaarheid staat tevens op gespannen voet met de academische vorming van studenten aan universiteiten, vreest Cohen. Het is immers bedoeld om de toegankelijkheid van de studie zo groot mogelijk te maken, zodat de student er met zo min mogelijk tegenslagen doorheen kan rollen. Maar juist in die tegenslagen en in de mogelijke nederlagen die daar het gevolg van kunnen zijn, ligt een essentieel element van de academische vorming: "iets niet begrijpen, iets niet onmiddellijk onder woorden kunnen brengen, is de basis voor begrip", meent Cohen.

Ook op een ander manier dreigt de academische vorming in het geding te komen, hield de rector zijn gehoor in de St. Janskerk voor. De hernieuwde belangstelling voor wat enige tijd terug nog *éducation permanente* heette en tegenwoordig *lifelong learning* wordt genoemd, heeft ook het systeem van *vouchers* weer in de belangstelling gebracht. Het gaat hier om een soort knipkaarten die afgepaste rechten geven op enige jaren studie in het hoger onderwijs. Nu ontkent Cohen het nut van levenslang leren geenszins, maar of het *vouchers*-systeem alleen maar voordelen biedt, valt volgens hem te betwijfelen. Het mag meer flexibiliteit in de afwisseling van werken en leren mogelijk maken, het mag de onderwijsinstellingen dwingen tot het leveren van een zo hoog mogelijke kwaliteit, maar daar staan flinke nadelen tegenover. De voucher biedt "enerzijds te veel, anderzijds te weinig", zei Cohen. Te veel, omdat *vouchers* uitgereikt zouden moeten worden aan eenieder die Vwo of Havo achter de rug heeft, terwijl

Prof. mr. J. Cohen (foto Nelis Tutkey)

velen van hen in het geheel niet zullen gaan studeren. Omgekeerd zullen er mensen zijn die niet genoeg hebben aan de paar jaar studietijd die de voucher levert. Als die termijn drie jaar belooft - iets wat Cohen verwacht, gezien de massaliteit van het artikel - zullen in ieder geval medische en technische studies in de problemen komen. (Pikant is overigens dat Cohen hier uitsluitend aan deze twee (erkend langdurige) studies refereerde, en niet aan de doorsnee academische

studies die nu nog allemaal vier jaar behelzen. Tot op heden heeft minister Ritzen voor zijn plannen voor driejarige studies bij de universiteiten weinig gehoor gevonden.) Een ander bezwaar dat volgens Cohen aan het *vouchers*-systeem kleef, is de administratieve rompslomp die het zal opleveren. Onderwijsinstellingen zullen immers niet goed kunnen plannen wie er wanneer komt studeren. Dat zal op zijn beurt weer consequenties hebben voor het personeelsbestand. Tenslotte heeft Cohen een derde bezwaar tegen het *vouchers*-systeem. De gedachte dat levenslang leren in de plaats van de gewone 'initiële' studie zou komen is volgens hem verkeerd. In hun studietijd immers doen mensen kennis, inzicht en vaardigheden op, en leren ze hoe ze verder moeten leren. Cohen benadrukt het belang van een aaneengesloten studieperiode in de leeftijd tussen 18 en 25 jaar, "een periode dat je haast alles wat je leest en in je opneemt, ook echt onthoudt. (...) Ik ben ervan overtuigd dat je die periode niet straffeloos kunt omzetten in een veel langer gerekte studietraject, waarin studie en werken worden afgewisseld."

De straf, zo maakte Cohen duidelijk, ligt in een verlies aan academische vorming.

Wammes Bos

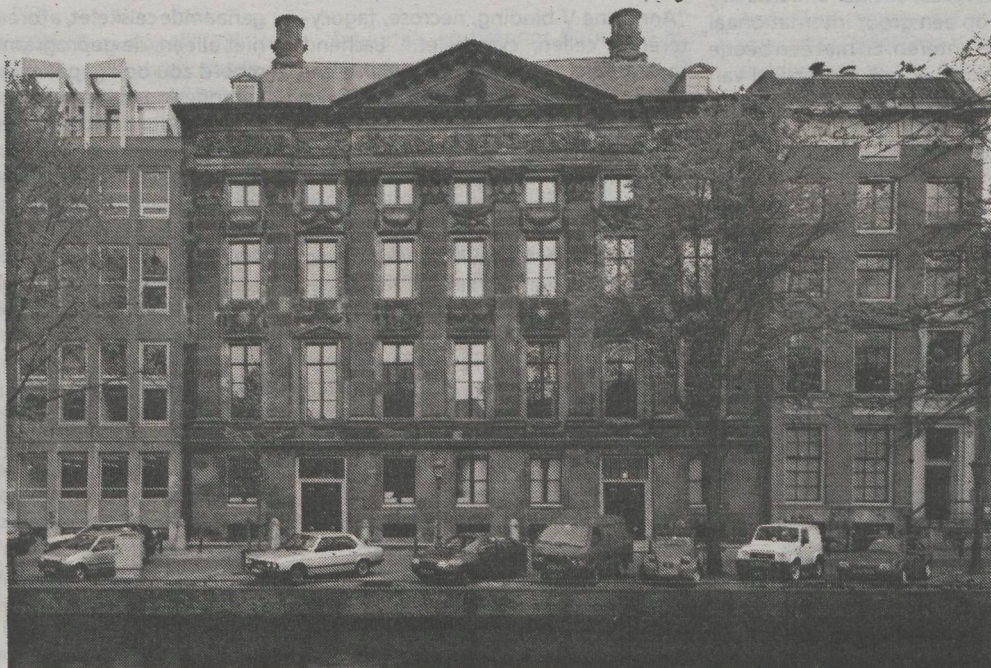
"Door de Nederlandse vereniging tot afschaffing van sterken drank werd der afdeling de vraag voorgelegd of alcohol, gelijk die tenzint in den vorm van gedestilleerd in den handel voorkomt, al dan niet is vergif..."

Studenten zullen zich daar in die tijd ook al niet zo druk om hebben gemaakt, maar Nederlandse wetenschappers hielden zich in 1878 serieus (even dan toch) bezig met die vraag, ontdekte Jeroen van Dalen (25). Afgelopen zomer dook de vierdejaars CWS-student, op verzoek van het instituut zelf, in de geschiedenis van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen (KNAW). Het instituut "werd in 1808, min of meer parallel aan de Académie Française, opgericht om de belangen van de wetenschappen in Nederland te beschermen, de regering en anderen te voorzien van wetenschappelijke adviezen, wetenschappelijk werk te publiceren en communicatie tussen wetenschappers onderling, zowel in het binnen- als buitenland te bevorderen. Om dat te doen werden vooraanstaande wetenschappers gevraagd om lid te worden. Eén keer per maand kwamen ze bij elkaar om allerlei wetenschappelijke en minder wetenschappelijke vragen te beantwoorden."

In 1998 viert deze instelling in Amsterdam dus haar honderdnegentigjarige jubileum. Een mooi boekwerkje over bijna twee eeuwen wetenschap in Nederland zou dan moeten dragen aan de feestvreugde. Van Dalen kreeg daarom de opdracht alle belangrijke, opvallende en grappige wapenfeiten van de KNAW op een rijtje te zetten. Want goed beschouwd was de historie van de 'Academie' nog nooit op papier gezet.

Drie warme zomermaanden lang was de Maastrichtse student elke dag te vinden in de bibliotheek van het Trippenhuys, sinds 1818 de huisvesting van de KNAW. Zonder tegenzin, want het had wel iets om dáár te zitten waar het allemaal gebeurd is: "Het is een mooi, statig oud gebouw aan de Kloveniersburgwal met een prachtige bibliotheek met van die trappetjes en in leer gebonden boeken. Tijdens de eerste vijftig jaar van de Academie zat het Rijksmuseum daar ook. De Academie vergaderde twee maal per jaar in de Rembrandtzaal, waar de wacht hing. Het Rijksmuseum klaagde al het gestook en gerook niet goed was voor het schilderij." Van Dalen hoorde hoe wetenschappers kinderachtig kunnen zijn: er gaat een gerucht dat één van de leden ooit zettelijk een binnenbrandje in de kachel heeft veroorzaakt, zodat de hele Rembrandtzaal blauw stond van de rook. Ik heb dat niet

De Scriptie

Drie warme zomermaanden zwoegen in de bibliotheek van het Amsterdamse Trippenhuys (foto Gert Jan van Rooij)

Twee eeuwen onderzoek naar de paalworm

kunnen terugvinden, maar er was wel duidelijk sprake van haat en nijd tussen de Academie en het Rijksmuseum. De opluchting was groot toen het Rijksmuseum ondergebracht werd in het gebouw waar het nu nog zit."

Spittend in de jaarboeken van de KNAW, kwam Van Dalen de meest vreemdsoortige onderwerpen tegen: "Zo had je de Paalwormcommissie, die zich bezighield met het probleem van de paalworm, een soort houtworm die hout aanvat dat zich onder water bevond. In de achttiende eeuw was er een ware paalwormepidemie in Amsterdam en

dat was natuurlijk een grote ramp, omdat die stad is gebouwd op palen. Volgens de dominees in de stad was het een straf van god voor de bandeloosheid van de burgers, maar leden van de KNAW zijn jaren bezig geweest om een oplossing te vinden. Van over de hele wereld kwamen mensen met ideeën aandragen: spijkers in de palen slaan, loden platen er omheen vouwen. Alles werd onderzocht. Na dertig jaar onderzoek bleek het dopen in kreosootolie de enige oplossing." En dan was er een zilversmid uit Workum die beweerde dat er goud kon worden gewonnen uit de maagjes van Schelvis en die als bewijs wat

goudklompjes meestuurde. Nadat de wetenschappers van de KNAW zich over dit mysterie hadden gebogen, bleken de haartjes in de vissemaagjes goudkleurig te zijn, maar niet van edelmetaal. De herkomst van de klompjes goud bleef een raadsel. In 1897 zochten de hooggeleerde heren een oplossing voor de gehorigheid in 'cellulaire gevangenschappen'. De regering was daar in die tijd pas op overgestapt, omdat men veel heil verwachtte van de 'strikte isolering'. "Het bleek dat de gevangenen nog gewoon met elkaar konden communiceren door op verwarmingsbuizen te tikken, soms konden ze zelfs 'gezellige praatjes voeren via de luchtwegen'." De leden van de KNAW bedachten een ingenieuze constructie die het probleem voorgoed zou oplossen, maar de regering legde het rapport naast zich neer. Iets dat tijdens het bestaan van de Academie vaker voorkwam. De verhoudingen tussen de regering en de wetenschappers waren dan ook niet altijd even hartelijk, maakte Van Dalen op uit de jaarboeken: "Toen de minister in april 1857 wilde weten hoe de zelfontbranding van opgeslagen steenkolen kon worden voorkomen, antwoordde de KNAW op een enigszins denigrerende toon dat de voorgestelde maatregelen (meer ventilatie, minder kolen bij elkaar) toch als bekend mochten worden verondersteld."

De mening over wat wetenschap precies is, blijkt door de jaren heen danig veranderd: "De wetenschap was toen minder specialistisch dan nu. Je had, zeg maar, de 'gentleman-wetenschapper', die van alles wist. Wetenschapper was in die tijd meer een status dan een baan. Als je rijk genoeg was, kon je je midden veroorloven om onderzoek te doen. Je had artsen die, als iemand met een natuurwetenschappelijke ontdekking kwam, meteen gingen onderzoeken of het klopte." Niet alleen gaat het er tegenwoordig specialistischer aan toe, de ontdekkingen volgen elkaar ook sneller op, blikt Van Dalen terug: "Hele simpele dingen konden soms jaren duren. Het ging allemaal niet zo snel in die tijd. Ik ben een stukje tegengekomen over reiskostenvergoeding: de helft van de leden kwam uit Amsterdam, de rest uit de rest van Nederland. Eén lid uit Luik was anderhalve week bezig om in Amsterdam te komen. Vanuit Leiden kostte dat al anderhalve dag. Van de commissie die werd aangesteld om het probleem te onderzoeken bleken, na de winter waarin helemaal niet gereisd kon worden, twee leden overleden."

Judith Kuijk

Eén hartslagmeter en negentien vriendinnen

Maanden achter elkaar sjeesde ze op haar fiets door de stad: van proefpersoon naar proefpersoon. Het waren allemaal vriendinnen van de studente geneeskunde Edith Korten (24); niet te beroerd om eens in de zoveel tijd met een hartslagmeter de nacht door te brengen en zo de aankomend arts van voldoende data te voorzien.

"Je krijgt het niet allemaal in de schoot geworpen. Ik had bijvoorbeeld maar één hartslagmeter voor negentien proefpersonen. Alleen al door die beperkte middelen duurde mijn onderzoek naar de veranderingen in de hartfrequentie tijdens de menstruele cyclus, waaraan ik tijdens mijn wetenschapsstage begon, lang." Bovendien ging er regelmatig iets mis. Soms was de proefpersoon de afspraak vergeten en stond Edith Korten voor een gesloten deur. En dan de keren dat 's ochtends bleek dat de vriendin in kwestie het juiste knopje niet had ingedrukt en er dus niets geregistreerd was.

Uiteindelijk heeft ze toch iets meer zicht gekregen op datgene waarom het allemaal begonnen was: de veranderingen in de bloedvaten tijdens de menstruele cyclus.

"Het was al bekend dat het vatenstelsel tijdens de zwangerschap veranderd. De vaatwand verslapt. En dat is ook nodig om het extra bloed dat bij zwangere vrouwen wordt aangemaakt, te vervoeren. Gebeurt dit namelijk niet, dan krijgen vrouwen in een later stadium van de zwangerschap problemen. Soms groeit het kind onvoldoende, of krijgt het te weinig zuurstof binnen. Nu zou je denken dat eerst het bloedvolume stijgt en dat pas daarna de vaten wijder worden. Het omgekeerde is het geval. Maar niemand weet hoe, waardoor en op welk moment." Dat moest onderzocht worden.

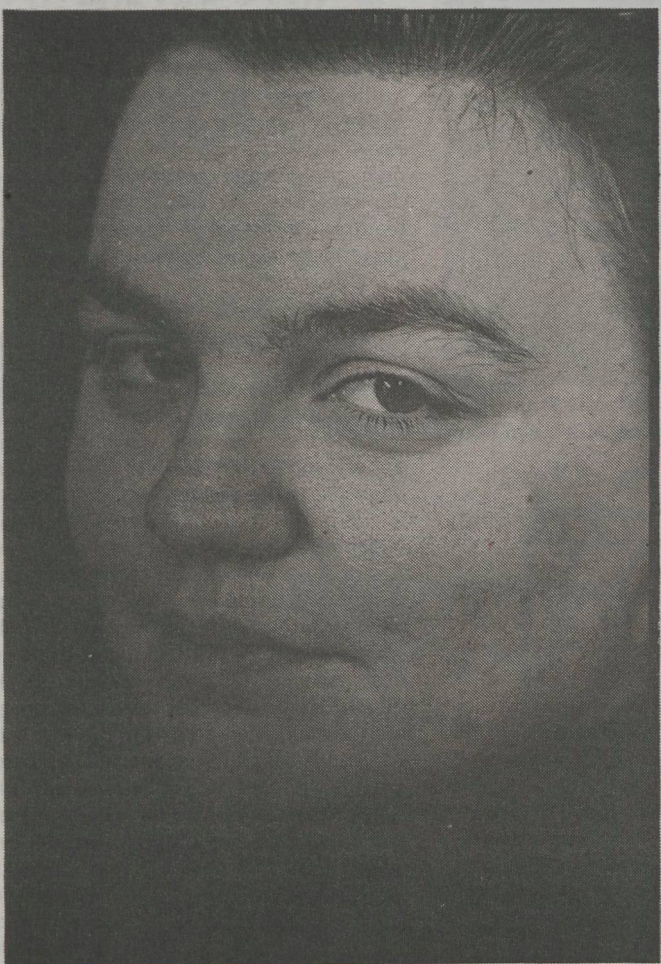
Samen met haar begeleider bedacht ze dat de verslapping van de bloedvaten gepaard moest gaan met een verhoging van de hartslag. "Het hart moet als de vaten verwijden sneller pompen. De druk wordt immers lager omdat de vaten wijder zijn en het bloedvolume nog

niet is toegenomen."

Een hartslagmeter en een groep vrouwen die tussen de vijf en de acht weken zwanger zijn, dat was alles wat Edith Korten in eerste instantie nodig dacht te hebben. Maar dat was gemakkelijker gezegd dan gedaan. "Ik moest vrouwen hebben die een week over tijd waren. Die krijg je nogal moeilijk te pakken." En daarom gooide ze het over een andere boeg. Misschien, zo redeneerde ze, gebeurt iets soortgelijks ook tijdens de menstruele cyclus.

En dat hebben haar vriendinnen geweten. Of degenen met een regelmatige cyclus mee wilden doen. Tien vrouwen zeiden ja en vervolgens werd hun menstruele cyclus nauwkeurig in een agenda genoteerd. Dat was nodig want de hartslag moest zowel aan het begin (wanneer de eikel rijpt) als aan het einde van de cyclus (na de eisprong) worden opgemeten. Altijd 's nachts omdat overdag de schommelingen in het aantal slagen per minuut veel te groot zijn. Uiteindelijk bleek dat bij acht van de tien proefpersonen de hartfrequentie aan het einde van de cyclus met zo'n zes tot zeven slagen per minuut was gestegen. Was dat toeval? Nee, constateerde Korten nadat ze ook de hulp van haar pilgebruikende vriendinnen had ingeroepen. Ook deze controlegroep kreeg de hartslagmeter omgebonden, maar bij hen was geen stijging te zien.

"Het verschil in hartslag is mogelijk te wijten aan eenzelfde mechanisme dat aan het begin van de zwangerschap actief is. Het zit er dik in dat hormonen de vaten doen verslappen. Maar dat weten we pas zeker wanneer hetzelfde onderzoek ook bij zwangere vrouwen wordt gedaan." Daar heeft Edith Korten nu geen tijd voor. Ze moet co-schappen lopen. Wel zal ze haar onderzoeksresultaten op een groot internationaal congres presenteren. En met een beetje geluk verschijnt er ook een artikel van haar in een internationaal tijdschrift. Leuk, vindt ze. Zo krijgt ze toch nog een beloning voor al die fietstochtjes door de stad.

Studente geneeskunde Edith Korten: "Je krijgt het allemaal niet in de schoot geworpen."

Drs. Manon van Engeland: "Celbiologie is juist zo leuk omdat het zo visueel is. Onder een microscoop kun je zien welke cellen gezond zijn, welke zich delen, en welke zichzelf opblazen."

Het gunstige effect van een zelfmoord

"Annexine V-binding, necrose, fagocyterende cellen, cytoskelet." Lachend constateert de gezondheidswetenschapper, drs. Manon van Engeland (24 en inmiddels aio bij de vakgroep moleculaire celbiologie en genetica), dat al die termen in haar speciaal voor deze prijs gemaakte samenvatting, misschien een beetje te veel van het goede waren. Tenminste voor leken. Maar we hoeven niet bang te zijn, verzekert Van Engeland, ze kan ook in heel begrijpelijke termen uitleggen wat in haar winnende scriptie *'Plasma membrane alterations and cytoskeletal changes during apoptosis'* staat.

Het draait in haar onderzoek allemaal om apoptose oftewel geprogrammeerde celdood. "Zie het maar als een zelfmoord van een lichaamscel: door een signaal blaast de cel zichzelf op. Hierdoor kunnen ongewenste cellen van het toneel verdwijnen." Zo zorgt apoptose bijvoorbeeld voor de afbraak van de vliesjes die de vingers van een embryo in een vroeg stadium nog met elkaar verbinden. Of tovert het een rups om tot een vlinder: door het zelfdoding wordt de oude rupsenhuid afgeworpen. Ook schadelijke cellen die kampen met een afwijking in het genetisch materiaal, sterven op deze manier af. Als alles goed gaat.

Soms gaat er echter iets mis in het lichaam en blijft de verminkte cel in leven. Geen zelfmoord dus. In plaats daarvan deelt de cel zich en groeit uit tot een kwaadaardig weefsel. Onderzoekers gaan er dan ook vanuit dat bij kankerpatiënten de apoptose verstoord is. "Wil je daar iets tegen doen en dit hele proces weer op gang brengen, dan zal je toch eerst precies moeten weten hoe de apoptose verloopt. Wat de basismechanismen zijn."

Er was al wat bekend toen Manon van Engeland zich achter de microscoop nestelde. "Uit literatuuronderzoek wist ik dat apoptose de vezels die zorgen voor de stevigheid van een cel, het zo-

genaamde celskelet, afbreekt. Maar dat niet alleen, de geprogrammeerde zelfmoord zou ook gepaard gaan met een verandering in het celmembraan, las ik in een ander artikel. Misschien hadden deze twee fenomenen iets met elkaar te maken, suggereerde een derde wetenschapper. Dat alles ben ik toen gaan onderzoeken."

Kweekjes van longtumorcellen waren haar onderzoeksmateriaal. Die kregen een chemisch stofje toegediend om de apoptose op te wekken. Vervolgens werden er aan het hele handeltje twee fluorescerende kleuren toegevoegd: één die zich hecht aan het celmembraan, één die juist het celskelet opzoekt. "We zagen door de kleuren eigenlijk vrij snel dat in alle apoptotische cellen zowel het membraan als het celskelet veranderden." Foto's komen op tafel en dienen als bewijsmateriaal. En inderdaad. Een serie foto's laat het verloop van de afbraak zien. Eerst is de rand van de cel nog strak en kleurloos, een paar plaatjes verder is de cel apoptotisch en als gevolg daarvan licht het membraan plotseling groengekleurd op.

Fase één van het onderzoek (dat in haar huidige vakgroep en met de hulp van de vakgroep biochemie werd uitgevoerd) was geslaagd. Maar nu moest nog bewezen worden dat er een causaal verband tussen die twee veranderingen bestaat. "Met een chemisch stofje hebben we in gewone tumorcellen toen het membraan laten veranderen. Net zoals bij de apoptose, en gekeken of dat gevolgen had voor het celskelet. Nee dus. Toen we het celskelet vervolgens kunstmatig lieten afbreken, veranderde het celmembraan niet. Er is dus geen causaal verband, zover wij met onze technieken hebben kunnen achterhalen. Het lijkt niets, zo'n uitkomst van een onderzoek. Maar ook het feit dat er geen verband bestaat, is belangrijk om te weten."

Vijf x p

Twintig jaar werd de Rijksoverheid in vrijdag. En dus was het weer wat anders aan vijf (ex-) studenten die het schappelijk onderzoek hebben gedaan oorkonde en een praatje met de rector

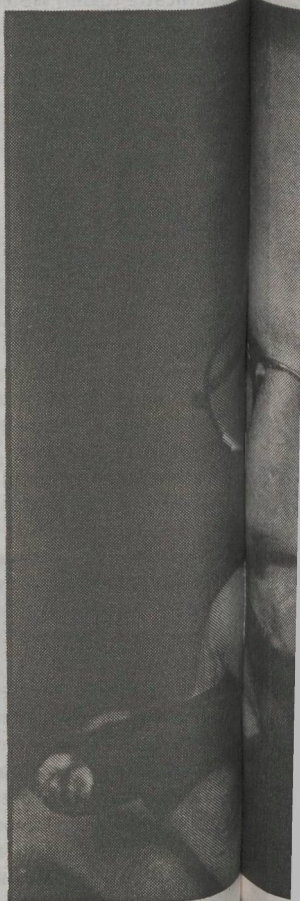
Door mensen met foto's en de Tut

Woonplaat Ac

Nog voor Martijn Bollen (25 en met recht in de rechten) afgelopen juni officieel in afstudeerde, emigreerde hij al naar zijn nieuwe vaderland, Nieuw Zeeland. Daar kon hij zijn jongensdroom, piloot worden, in vervulling laten gaan. Hij mocht bewegen, iets wat zijn beide belevingsvormen wel zagen zitten, kon hij altijd nog ter discussie. Het bericht dat hij met zijn scriptie 'Nationaliteitsrecht uit de tijd?' in de Singaporen was gevallen, heeft een dissertatie. Zonder echter weer wat dichterbij gebracht te worden. Bruinverbrand, zijn eerste "solo in een éénmotorige tweezitter" achter de stuur, en pas drie dagen in Nederland: "Ik ben ook niet alleen hier om de prijs in ontvangst te nemen, ik ga deze maand ook op spreken in Maastricht en Tilburg over mijn dissertatie."

Onderzoek trekt hem. Zijn scriptie, die onderzoek naar de mogelijkheid van een 'aardbewonerschap' of een 'internationale rechtsstatus', is hem in ieder geval goed bevallen. Maar dat onderzoek heeft hem dan ook uit het hart gegrepen. Hij heeft altijd al een passie gehad voor de universiteit, wilde altijd al emigreren. Maar er is voelde en voel me wel Nederland, ligge maar ik ben me er ook heel bewust van dat we met zijn allen op die aardbodem zitten en dat de grenzen tussen landen kunstmatig zijn. Ik ben dus ook, en dat is gelijk op de eerste plaats, een aardbewoner. En dat zijn we allemaal. Zo heb ik den we geboren, pas daarna krijg je een nationaliteit."

Maar of met deze constatering het nationaliteitsrecht ook meteen uit de tijd is, zoals de titel van zijn scriptie lijkt het te suggereren? "Uiteindelijk wel", is het antwoord van de jurist, al ligt het wel allemaal heel genuanceerd. Bollen's juridische betoog begint bij de cruciale rol die nationaliteit in het

Mr. Martijn Bollen: "Ik ben ook een aardbewoner."

Taal, Neurocognitieve Ontwikkeling, Farmaca en Cognitie of Psychofysiologie en Neuro-imaging.

Participatie aan de implementatie van elders ontwikkelde onderwijsinzichten en faciliteiten op het gebied van de biologische psychologie/experimentele neuropsychologie t.b.v. tweede tot en met vierde studiejaar, en in het bijzonder de afstudeerrichting biologische psychologie.

Vereist: Gegeven bovenbeschreven takenpakket is plaats voor een biologisch psycholoog of neuropsycholoog met theoretische kennis en praktische ervaring t.a.v. Hersenen & Gedrag mechanismen. Een afstudeerrichting met een specifiek daarop gericht vakkenpakket (bijvoorbeeld psychofysiologie, fysiologische psychologie, neuropsychologie e.d.) zijn derhalve vereist. Functionaris is een actieve, initiatiefrijke psycholoog met interesse zowel in onderwijs als in onderzoek. Hij of zij kan goed samenwerken in een interdisciplinair team. U bent gepromoveerd of gaat op zeer korte termijn promoveren.

Aanstelling: Aanstelling vindt in principe plaats in de rang van Universitair Docent (max. fl. 8.032,-, max. schaal 12 RWOO).

Informatie: Inlichtingen over deze functie kunnen worden ingewonnen bij Prof.dr. J. Jolles (tel. 043-3881841). Nadere schriftelijke informatie over functie en studierichting Psychologie wordt u op aanvraag toegezonden door mw. A. Cuijpers (tel. 043-3881886).

Deze vacature zal gelijktijdig extern worden geplaatst.

Interne vacatures 017 en 018

Bij de vakgroep Publiekrecht van de FdR is momenteel een vacature voor een

universitair hoofddocent staats- en bestuursrecht m/v 1.0 fte (017) en een

universitair docent staats- en bestuursrecht m/v 1.0 fte (018)

De vakgroep Publiekrecht verzorgt m.n. het onderwijs op het brede terrein van het staats- en bestuursrecht in het hele curriculum van de opleidingen Nederlands recht, fiscaal recht en de European Law School. Bovendien verzorgen leden van de vakgroep post-academisch onderwijs.

Het wetenschappelijk onderzoek is ondergebracht in het onderzoeksprogramma Integratie van Publiekrecht in Nederland (IPIN) en in het onderzoeksinstituut METRO waarin het Europese rechtsvergelijkend onderzoek is geconcentreerd.

Wat wij vragen en bieden:

UHD: U bent gepromoveerd, u hebt een brede belangstelling voor het terrein van het staats- en bestuursrecht en u bent in staat (mede) leiding te geven aan een of meerdere onderdelen van het wetenschappelijk onderzoek. U bent geïnteresseerd in onderwijs (PGO). U inspireert collega's en u draagt mede zorg voor actueel en inspirerend onderwijsmateriaal op het terrein van het staats- en bestuursrecht. Ook zult u worden ingeschakeld voor bestuurlijke taken. Mede gelet op het deels internationale karakter van het onderwijs heeft u een goede beheersing van de Engelse taal.

Salaris: min. fl. 7.140,- en max. fl. 9.595,- bruto per maand (schaal 13-14 RWOO).

UD: U bent (binnenkort) gepromoveerd en u hebt een brede belangstelling voor het terrein van het staats- en bestuursrecht. U verricht wetenschappelijk onderzoek op dit gebied. U bent geïnteresseerd in onderwijs (PGO). U draagt mede zorg voor actueel en inspirerend onderwijsmateriaal op het terrein van het staats- en bestuursrecht. Ook zult u ingeschakeld (kunnen) worden voor bestuurlijke taken. U heeft een goede beheersing van de Engelse taal.

Salaris: min. fl. 3.802,- en max. fl. 8.032,- bruto per maand (schaal 10-12 RWOO).

Inlichtingen: prof. mr A.Q.C. Tak of prof. mr F.A.M. Stroink, tel. 043-3883231.

Interne vacature 019

De vakgroep Privaatrecht heeft behoefte aan versterking van de onderwijscapaciteit op het gehele gebied van het burgerlijk recht in het bijzonder het burgerlijk (proces)recht. De gedachte gaat uit naar een of meerdere

part-time docenten (minimaal 0.4 fte en voor de duur van vier jaar) die met name onderwijstaken zullen verrichten.

Taken: U verleent medewerking aan het voorbereiden en het uitvoeren van het onderwijs op het gehele gebied van het recht. U vervaardigt studie- en examenmateriaal en begeleidt onderwijsgroepen. Voorts wordt u betrokken bij de facultaire oefenrechtbank.

Wij vragen: U hebt een ruime praktijkervaring op het gebied van het burgerlijk (proces)recht. U hebt belangstelling voor en liefst ervaring met onderwijs en onderwijsgebonden onderzoek.

Salaris: schaal 10 van het RWOO: min. fl. 3.802,- en max. fl. 6.028,- bruto per maand, bij voltijdse aanstelling.

Inlichtingen: prof. mr G.R. de Groot, tel. 043-3883097.

binnen 2 maanden rijexamen bij auto- motorrijdschool

GERBERGA
WIDDERSHOVEN

Basispakket:

30 lessen à 60 min. + 1e examen

nu

* f 1595,- (normaal f 1695,-)

* aanmelden voor 15-2-1996

Inlichtingen: 043-3643855

STUDENTEN

Voor kopij: C. Hollewiin, Stud.zaken,
Lenculenstraat 26, tel. 3883349, voor
donderdag 12.00 uur.

DIENT STUDENTENZAKEN

Informatiebalie SZ

Openingstijden Informatiebalie, Lenculenstraat 26:

maandag t/m donderdag: 11.00-12.30u en 13.00-16.00u.

vrijdag: 10.00-12.00u.

De informatiebalie is dagelijks telefonisch bereikbaar tussen 9.00-10.30u. (tel.3883354).

Bureau Inschrijvingen (CSA)

Tel. spreekuur: ma t/m vr 9.00-10.00u. Adres: Lenculenstraat 26, tel. 043-3883979.

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met Joke Janmaat, psychotherapeute van het RIAGG of de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via de informatiebalie, Lenculenstr.26, tel. 3883354.

Loopbaan Advies Centrum: Studie- en Loopbaankeuzes:

Twijfel jij of je wel de juiste studie hebt gekozen? Weet je waar je echt goed in bent? Weet je welk soort activiteiten het beste in jou naar boven brengt? Sluit jouw studie optimaal aan bij jouw drijfveren en talenten? Studenten die, in de beginfase van hun studie, met dit soort vragen bezig zijn krijgen hierop een duidelijk antwoord in een twee-daagse workshop **Studie- en Loopbaankeuzes: optimaal gebruik van eigen potentieel!** Door een intensieve persoonlijke analyse van activiteiten die jou voldoening geven krijg je een gedetailleerde persoonlijke rapportage, en beroepsprofiel. Laat dit unieke aanbod niet voorbij gaan! Verdere info is te verkrijgen bij studie-adviseurs, studenten-decanen en het LAC. Je kunt je inschrijven van di t/m do tussen 11.00 en 12.00u bij het LAC, Bouillonstr.11, tel: 3883518. De workshop heeft plaats op 23 en 24 januari.

BUITENLAND

NAF beurzen 1996/97

De Netherland-America Foundation is een in de Verenigde Staten gevestigde stichting, die beoogt de vriendschapsbanden tussen Nederland en de Verenigde Staten in stand te houden en te versterken. Sinds het jaar van oprichting (1921) heeft de stichting financiële steun verleend aan tal van projecten op het gebied van onderwijs en cultuur. De NAF beurzen zijn bestemd voor 'graduate' studenten in de volgende vakken:

- media studies (communicatiekunde, journalistiek, e.d.)
- bedrijfskunde (business administration)
- bestuurskunde (public administration)
- economie

Sluitingsdatum voor de NAF beurzen is 1 februari 1996.

Brochures en aanvraagformulieren over bovengenoemde beurzen zijn te verkrijgen bij Ina Engelen, tel. 3883211 (tussen 8-12 uur).

VSB Beurzen 1996

Evenals voorgaande jaren kan de RL een zestal studenten voordragen voor een zogenaamde VSB beurs. Een VSB beurs is een initiatief van het VSB Fonds, het fonds van de VSB Bank. De beurs stelt studenten in staat om na afronding van hun opleiding aan een Nederlandse hogeschool of universiteit een studie in het buitenland te volgen of onderzoek te doen waarmee zij hun kennis kunnen verbreden of verdiepen. De aanvullende studie moet minimaal drie en mag maximaal 24 aaneengesloten maanden duren en moet binnen die periode af te ronden zijn. De beurs is niet bedoeld voor stages. De VSB beurs bedraagt -afhankelijk van de begroting van de aanvrager- f 6.000,-, f 9.000,- of f 12.000,- en bestaat voor de helft uit een schenking en de andere helft uit een renteloze lening. Enkele voorwaarden om voor de beurs in aanmerking te komen:

- op het moment van vertrek niet ouder zijn dan 26 jaar;
- afstuderen of afgestudeerd zijn in het lopend academisch jaar;
- een sterke motivatie;
- een concreet en uitgewerkt studieplan met begroting;
- uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden;
- goede studieresultaten;
- de Nederlandse nationaliteit bezitten;
- het vertrek naar het land van bestemming moet plaatsvinden tussen 1 juli 1996 en 30 juni 1997.

Sluitingsdatum voor het indienen van aanvragen: 1 maart 1996.

Meer info en aanvraagformulieren zijn te verkrijgen bij: Ina Engelen, SZ, tel. 3883211 (tussen 8-12 uur).

Sluitingsdatum indienen subsidieverzoeken bij Universiteitsfonds Limburg/SWOL

Voor het indienen van een subsidieverzoek bij het Universiteitsfonds geldt als eerstvolgende sluitingsdatum: 26.01.96. De volgende categorieën komen voor eventuele subsidie in aanmerking:

1. Collectieve activiteiten van en voor medewerkers van de Rijksuniversiteit Limburg met een zuiver wetenschappelijk en toegepast wetenschappelijk karakter
  2. Individuele activiteiten van en voor studenten en AIO's van de Rijksuniversiteit Limburg met een internationaal wetenschappelijk onderwijskundig karakter
  3. Studentenactiviteiten aan de RL met een internationale component
- Aanvraagformulieren en info is te verkrijgen bij: Ina Engelen, Infotheek SZ, tel. 043-3883211 (tussen 8-12u)

Openingstijden

Afspraken kunnen worden gemaakt voor di. t/m do. tussen 11-12u. (bij Ina Engelen, tel. 3883211); daarnaast kan men op vr. tussen 10-11.30u. zonder afspraak binnenlopen. Het informatiemateriaal is ter inzage beschikbaar op: ma. t/m do. tussen 11-16u. en op vr. tussen 10-12u. Locatie: Infotheek voor Studie en Beroep, Bouillonstr.11, k.o.219.

Lezingencyclus Ontwikkelingsproblematiek

In het kader van het interfacultaire blok ontwikkelingsproblematiek worden wekelijks lezingen gegeven die door alle belangstellenden bezocht kunnen worden. Het programma tot aan de carnavalsvakantie is als volgt:

* 24 januari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Dr. L. de la Rive Box (European Centre for Development Policy Management)

'Inleiding in de Ontwikkelingsproblematiek'

* 31 januari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Drs. P. Caljé (Vakgroep Geschiedenis, FdCW)

'Hoofdpijnen uit de geschiedenis van de relatie Europa-Derde Wereld'

* 7 februari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Prof.dr. A.E. Szirmai (Technische Universiteit Eindhoven)

'Dynamiek en stagnatie in ontwikkelingslanden'

* 14 februari, 13.30-15.30u., kmr 2001, TS53:

Prof.dr. C. Flinterman (Vakgroep Internationaal Recht, FdR)

'Mensenrechten en ontwikkelingssamenwerking'

De sprekers en onderwerpen voor 28 februari en 6 maart worden zo spoedig mogelijk bekend gemaakt.

De cyclus wordt naar verwachting op 13 maart afgesloten met een lezing door

Drs. Jan Pronk (Minister voor ontwikkelingssamenwerking) met als titel: 'Ontwikkelingssamenwerking in de jaren '90'

STUDENTENVERENIGINGEN, -ORGANISATIES

DOPE

DOPE is de vereniging die zich bezighoudt met de studentenpolitiek en zich inzet voor de studentenbelangen. DOPE wil ook jouw belangen op een goede manier vertegenwoordigen, het is dus belangrijk dat jij je mening laat horen. DOPE nodigt dan ook iedereen uit op de DENKTANK van 22 jan., om 20.00u. in de Circumflexkroeg. Aansluitend borrel. De discussie zal zich dit keer concentreren op het kwaliteitsmanagementplan. Nog vragen? Kom langs of bel tijdens ons spreekuur, di. van 13.00-14.00u. Oude Tweekbergenpoort 2, tel.3883263.

ICHTUS

Ichthus is een Christelijke studentenvereniging. Ichthus staat open voor iedereen die hierin geïnteresseerd is. Georganiseerd worden o.a. gezamenlijke maaltijden, bijbelstudiekringen en lezingen. Interesse? Neem contact op met Dirk (615403).

- 30 jan: schaatsen (Geleen) info Mirjam (3635006).

MYRIAD MINDS MAASTRICHT

Myriad Minds Maastricht is een interfacultaire studentenvereniging met als doel studenten beter bekend te maken met aspecten die te maken hebben met hersenen.

Wij organiseren workshops die door leden of gastsprekers worden gehouden. Workshop: di. 23 jan, 19.30u, TS 53 k.o.038; MINDMAPPEN & SPEEDREADING. Mindmappen: dit is een gestructureerde manier van aantekeningen maken, gebruik makend van kleuren en symbolen.

ACADEMISCHE BOEKHANDEL MAASTRICHT

Postbus 1611, 6201 BP Maastricht

• Economie/bedrijfskunde

• Rechten

• Cultuurwetenschappen

• Psychologie

• Geneeskunde

• Gezondheidswetenschappen

• Verplegingswetenschap

Bouillonstraat 12
t/o Oud-Gouvernement
(043) 388 3015

P. Debyeplein 1
t/o Academisch Ziekenhuis
(043) 367 1211

Speedreading: gestructureerd, tot 10 keer sneller lezen, met 60% meer begrip.

R.K. STUDENTENPASTORAAT

Studentenpastor: Dr. E. de Jong, pr. Tel/Fax: 3252045. Elke do. 19.00: H. Mis in kapel Boschstr.97.
Elke di. en do. 8.00 ochtendgebed in de crypte van de O.L. Vrouwekerk.
- 21 jan: 14.00u Wat kan dat betekenen - voor mij, geloven? Derde aflevering van een serie info en gesprekken oftewel katechese over het katholieke geloof. Boschstr.97.
- 21 jan: 20.00u Filosofiegroep. Lezing van en discussie over Socrates, Sophisten en Plato.
- 24 jan: 20.00u Lezing over Plato. Boschstr.97
- 25 jan: 20.00-22.00u gebeds-en bijbelgroep in de St. Servaas-kapel (Keizer Karelplein).

SIB

- 23 jan: Werkgroep Oost-Europa organiseert een lezing. Het thema is: De Russisch Orthodoxe Kerk als oude traditie die je leven vorm geeft. Plaats: Stattenzaal, Bouillonstr.3. om 20.00u. Meer info Marjolein, tel. 3671657.
- 25 jan: Werkgroep Afrika nodigt een African Storyteller uit. Plaats: Café Van Sloun om 20.00u. Meer info Annemarie, tel.3261159.

Tafelstraat 13

- 22 jan: 19.00u. Joods Leerhuis; 20.00u. Bezoek Gr. Orthodoxe Kerk; Groep Muziek als Spiegel.
- 23 jan: 18.00u. Koorrepetitie; 20.00u. Excursie Spirit. '94 naar Mamelis, Encountergroep, Open Avond met Prof. Wiel Kusters.
- 24 jan: 16.30u. Meditatiegroep; 20.00u. Toneelrepetitie; Groep Homosexualiteit.
- 25 jan: 17.00u. Vesper in de St. Janskerk; 18.00u. Tafelen, samen koken en eten.
Welkom op Tafelstraat 13 voor een praatje of gesprek (tel. 321 56 51). Inloopuren: wo.middag, do.morgen en do.-middag.

CWSv.ORAKEL

* De Orakelkamer is geopend van maandag t/m donderdag van 13.00-14.00 uur. De bestuursvergaderingen zijn in principe openbaar en worden aangekondigd op het Orakel-prikbord in de Kapoenstraat. Je kunt altijd een vergadering bijwonen.
* Orakel is van plan een INTERNET cursus te organiseren. Als je belangstelling hebt kon dan even langs op de Orakelkamer om dat te laten weten. De cursus zal gegeven worden op woensdag 20 december.
* Orakel op INTERNET. Je kunt ons vinden op <http://www.Rulimburg.nl/~orakel>.

EFM

EFM Algemeen

De Economische Faculteitsvereniging Maastricht (EFM) is een faculteitsvereniging met als doel het behartigen van de belangen van de studenten Economie, Econometrie, Fiscale Economie en Internationale Bedrijfskunde in de ruimste zin des woords. Bij de receptie TS53 staat een groene brievenbus met de opdruk "EFM". Deze kan gebruikt worden voor het deponeren van inschrijfformulieren e.d. bestemd voor EFM (Alfa, Imperator, MMA, COMAX, SIGMA, AEQuilibrium, Vectum, Studieprojecten EFM, Eloquent en Hoofdbestuur).

EFM-Displays

Voor informatie over EFM-activiteiten zie de EFM-display op de Abtstraat 4. Deze display staat boordevol informatie over: lezingen, bedrijfsbezoeken, workshops en andere activiteiten van EFM en al haar aangesloten verenigingen. Verder liggen er inschrijfformulieren voor allerhande business courses en brochures over loopbaanperspectieven bij diverse bedrijven.

Stichting Studieprojecten EFM

Stichting Studieprojecten EFM gaat in november 1996 naar Cuba. Hiervoor worden actieve deelnemers gezocht. Op 17 januari vindt er op de Tongersestraat 53 K.0.001 een informatieavond plaats, aanvang 19.30 uur. Hierna kunnen geïnteresseerden hun sollicitatiebrief en cv voor 26 januari sturen naar: EFM Stichting Studieprojecten, (t.a.v. sollicitatiecommissie), Postbus 690, 6200 AR Maastricht

EFM-agenda

Aequilibrium

- 31 januari: Party at the Metro

MFV Reflex

Reflex kan nog steeds nieuwe actieve leden gebruiken. Vooral verse eerstejaars zijn altijd welkom, vanwege hun verfrissende inbreng. Een actief lidmaatschap kost niet meer dan alleen een beetje tijd. Eigenlijk zoveel als je er zelf aan wilt besteden. Heb je interesse of vragen bel dan gerust met Reflex (881181) of Jeroen Keijman, voorzitter (685369).

ELSA European Law Students' Association Maastricht

- januari/februari: bezoek en rondleiding Advocatenkantoor Moszkowicz!
- januari/februari: bilaterale-weekend met ELSA Parijs in Frankrijk.
- 15 februari: maandelijkse borrel in de Metamorfoos, vanaf 21.00 uur.
- 28 februari: voorlichtingsmiddag over studeren in het buitenland.
Wil je meer weten over ELSA Maastricht, dan kun je terecht van maandag t/m vrijdag op de typekamer in de Nieuwenhof van 13.30-14.30 uur, telefoon: 043-3883071.

Agenda der JFV Ouranos

In februari zal door de sportcommissie opnieuw wegens groot succes een uitstapje worden georganiseerd naar Valkenburg om te "lasergamen". Let op de publicatieborden, zodat je er op tijd bent. Het maximum aantal deelnemers ligt op 20.
Verder heeft JFV Ouranos nu een site op het World Wide Web. Hier vind je behalve veel informatie over de vereniging ook heel veel nuttige links naar andere sites. Kijk dus snel! De lokatie is: <http://www.rulimburg.nl/~ouranos>.
Verder wenst het bestuur iedereen heel veel succes met de komende bloktoetsen!!!

FIRST

FIRST is de fiscale studievereniging!

* 7 februari: Lezing Moret, Ernst & Young, waarin het internationaal belastingrecht aan de orde komt, o.v.b!
* 13 februari: Borrel in Van Sloun. De borrel zal plaatsvinden om 20.00 uur.
* 28 februari: Bedrijfsbezoek Loyens & Volkmaars, informatie volgt ter zijner tijd.
Wil je meer informatie over First en onze activiteiten? Bel dan naar Guido 3474241 of Gabriëlle 3215 045.

Imperator ELS & ERTS

Imperator is an international study-association for European Law school and ERTS and the juridical counterpart of EFM-Imperator. Due to the fact that these studies are new, they are still unknown to the labour market, that's why it is crucial to have a study-association which defends the interests of these students.

Our goal is to take care and defend the interests of the students of both the studies. The link with the "real" world, by means of several activities that are often course-related, ensures that our members can narrow the gap between theory and practice.
What do we have to offer?:

- we watch over the quality of the education through inquiries after every course
- we promote the study to companies and institutions
- all members get reductions to all our activities
- service to our members: testbooks, tutorials in difficult subjects, discount on books up to 10%
- and last but not least there is a social aspect with drinks and international parties.

Imperator Agenda:

- EURES, European Employment Services, on the subject of, possibilities of working abroad and foreign internships. Date: Thursday 1st of February. Time: 14-16 h. Price: members 1 fl. non members 2 fl.
* **TOETSENBOEKEN BASISDOCTORAAL**, met standaard antwoorden. Prijs: leden 7,5 fl. Niet leden 10 fl.. Dagelijks te koop bij de Imperator Stand van 10:15 - 11:15h.
- Tuesday 6th of February, is the next "borrel". Place: Metro. Time: from 21:00h.
- Journey to Prague in April 1996
Contacts: Imperator office: 043-3883788. Martijn Grevink: 043-3250678. Wouter Eckelmans: 043-3253113.

HOVO

RL cursussen voor 50+ers, zonder toelatingseisen en zonder examenplicht; info en aanmelding bij HOVO-RL 3883550/3883151.

- 22 jan: 10.30u collegezaal Nieuwenhof Zwingelpuut 4 HOVO-CWS aanschuifcolleges opening collegeserie Verlichting en Romantiek door dr. M. Doorman.
- 23 jan: 13.15u ts 53 promovenduskamer HOVO-CWS onderwijsgroep postmodernisme o.l.v. dr. L. Wesseling
- 24 jan: 13.00u Bou.1-3 k.1101 HOVO-CWS start cursus Verlichting en Romantiek o.l.v. prof.dr. B. de Rijk
- 24 jan: 15.00u Bou.1-3 k.1019: HOVO-cursus rechtsgeschiedenis van de Limburgse territoria: rechterlijke adviezen, o.l.v. prof. mr. A. Gehlen.

STUDIUM GENERALE

DE ACHTSTE DAG: OVER GENEN EN GENTECHNOLOGIE

Genes and behaviour: the limits of genetic determination, lezing door: prof. dr. B. Müller-Hill, hoogleraar moleculaire genetica aan de Un. zu Köln.

Dankzij het Human Genome Project kan gedrag binnenkort ook in de genencontext worden bestudeerd. Zo zullen waarschijnlijk op korte termijn genen worden gevonden die cognitieve vaardigheden of psychiatrisch gedrag bepalen. Do. 18 jan., 20.00u, Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut 4. Toegang: gratis. De lezing is in het Engels.

Genen en therapie, lezing door: prof.dr. A. van der Eb, hoogleraar moleculaire carcinogenese aan de RU Leiden. De behandeling van genetische aandoeningen is op het ogenblik nog vrijwel altijd symptoombestrijding. Door de vorderingen op het gebied van de moleculaire en celbiologie begint zich nu de mogelijkheid voor te doen zulke ziekten bij de oorzaak, op genetisch niveau, te behandelen. Ook kanker en AIDS zijn doelwit van gentherapie-onderzoek. Di. 23 jan. 20.00u, Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut 4. Toegang: gratis.

IN HET BEGIN WAS ER HET WOORD

Vanzelfsprekend? Over taalverwerving bij kinderen, lezing door: mw. prof. dr. A. Baker, hoogleraar psycholinguïstiek en patholinguïstiek aan de Un. van Amsterdam. Kinderen leren hun moedertaal zeer snel en blijktbaar met zeer weinig fouten. Hoe kan men dit proces verklaren? Het blijkt dat taal in de mens genetisch geprogrammeerd is, dat een leerproces vanaf de geboorte op gang komt op grond van aangeboren kennis over taal. Heeft de omgeving toch een invloed op dit verwervingsproces? Leren kinderen taal van de televisie? Kunnen ouders het fout doen in de taal die zij hun kind aanbieden? Wo. 24 jan. 20.00u, Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut 4. Toegang: gratis.

WETENSCHAPSWINKEL

Wij zoeken tbv diverse klantgroepen met spoed studenten voor o.a. de volgende onderzoeken:
- Haalbaarheidsonderzoek voor het oprichten van een geboortecentrum (GW/Econ. Marketing)
- Effect-onderzoek bij twee thuiszorgprojecten in de psychiatrie (VW/BB/TGW). Betaling mogelijk.
- Beschrijving verpleegkundige zorg bij 2 thuiszorgprojecten in de psychiatrie (VW). Betaling mogelijk.
- Onderzoek naar de problematiek van het niet-verzekerd zijn voor ziektekosten van kans-armen. (FdGW).
- Onderzoek naar haalbaarheid van een aparte medische eerstelijnsvoorziening voor thuislozen en drugsverslaafden in M'tricht (GW/FdG).

Betaling mogelijk.

Meer info: Wetenschapswinkel, Jo Haesen of Marieke Lieshout, Looiersgracht 14, tel. 3883120.

SPORT

ALMA-wintersportcamp

Je kunt je nog inschrijven voor het ALMA-wintersportcamp dat wordt gehouden van 3 t/m 10 febr. in Champéry, Zwitserland. Definitieve prijs: f 600,- incl. heen- en terugreis met bus, skicursus, logies, vol pension, belasting, organisatie, begeleiding en ski-pas. Taal tijdens het camp: Engels. Meer info en inschrijven bij LV&S.

Aqua-robic cursus

Di. 30 jan. start een nieuwe cursus aqua-robic in zwembad Dousberg. Cursusduur: 8 lessen. Tijd: 21.00-21.40 u. Max. aantal deelnemers 24, min. 16. Kosten: f 30,-. Opgeven voor 26 jan. Sportkaart verplicht.

Gezocht...

Docent(e) LV&S voor conditietraining en bewegen op muziek. Meer info R. Verster, hoofd LV&S. Tel 043-3883134.

Nachtzaalhockeytoernooi

Wo. 31 jan. wordt het nachtzaalhockeytoernooi georganiseerd in sporthal Randwijck. Max. aantal teams: 12 van min. 8 en max. 10 personen (met min. 4 dames per team). Start: 23.00 u. Kosten: f 10,- sportk.houders, anderen betalen f 15,- (beide incl. ontbijt). Inschrijven voor 23 jan.

SPORTKAARTEN HALVE PRIJS !!!

Vanaf 1 febr. zijn alle sportkaarten/zwemabonnementen bij buro LV&S verkrijgbaar voor de helft van de prijs (geldig t/m juni '96). Prijzen: RL-studenten deelnemerskaart f 46,25. RL-studenten zwemabonnement f 32,50. HBO-studenten 1 activiteit f 51,25. HBO-studenten alle activiteiten f 87,50. RL-medewerkers 1 activiteit f 56,25. RL-medewerkers passe partout f 72,50 of RL-medewerkers zwemabonnement f 40,-. Aanvragen bij LV&S.

Squashcursussen

Miv 22 jan. starten enkele nieuwe cursussen voor beginners en gevorderden. Cursusduur: 8 lessen. Meer info bij LV&S. Kosten: f 60,-. Sportkaart verplicht.

Volleybalcompetitie

Vanaf eind febr./begin mrt. start een nieuwe volleybalcompetitie in sporthal Randwijck. Er zijn 2 categorieën: recreatief (start 28 febr.) of prestatief (start 6 mrt.). Max. 15 teams per categorie. Tijd: 21.30-23.30 u. Sportkaart verplicht.

Yoga cursussen

Do. 25 jan. starten 2 cursussen yoga olv M. Heyligen. Plaats: RL-gebouw Uns. 50 kamer 0.468. Cursusduur: 13 lessen. Tijden: 18.00-19.00 u. of 19.15-20.15 u. Max. 16 deelnemers. Kosten: f 55,-. Sportkaart verplicht.

Cultuurwetenschappen

Voor kopij: I. van de Leur, Fac.Bur. Kapoenstraat 2, tel. 33883473.

STUDENTEN JAAR 1: ATTENTIE!!

De bloktoets van blok 1.3 vindt plaats op vrijdag 19 januari in SPORTHAL DE GEUSSELT!

Tijdstip: 10.00-12.30 uur.

Reguliere openingstijden onderwijsbalie

maandag: 15.15-15.45 uur;
dinsdag: 10.45-11.15 uur;
donderdag: 13.00-13.30 uur.

N.B.: Voor het afhalen van onderwijsmateriaal van blokperiode 4 is de onderwijsbalie verruimd opengesteld in de periode van 15 t/m 19 januari 1996.

Roostervoorkeur

Een gemotiveerd verzoek tot roostervoorkeur in blokperiode 5 kan worden ingediend tot uiterlijk **vrijdag 16 februari 1996**. Zie voor nadere informatie: De Wegwijzer, pagina 8 en 9.

Schrijfpodrachten

De 1e schrijfpodracht voor jaar 1 en 2 kan worden afgehaald bij de onderwijsbalie vanaf donderdag 18 januari, tijdens de gebruikelijke openingstijden.
De schrijfpodracht moet worden ingeleverd **uiterlijk donderdag 29 februari 1996**, eveneens bij de onderwijsbalie.

STAGE, 12 weken of 24 weken (bij combinatie met doctoraalscriptie), zo spoedig mogelijk Natuurhistorisch Museum Maastricht.

In het kader van het stageonderzoeksproject 250 Jaar Natuurlijke Historie in het Mergelland - een samenwerkingsproject van de FdCW, het Natuurhistorisch Museum Maastricht en het Gemeentearchief - zoekt het Natuurhistorisch Museum Maastricht één of twee stagiaires voor de uitvoering van de volgende deelprojecten.
1) Achtergronden van de 19e eeuwse replica's van de mosasaurusschedel
2) Artistieke, visuele representaties van de mosasaurus in de context van het opkomende genre van scenes uit het diepe verleden

Belangstellende kunnen zich wenden tot stagecoördinator: Ger Wackers, Vakgroep Maatschappijwetenschap en Techniek, Kapoenstraat 2, Tel.: 043 - 3883372 / 3476

Mededelingen van de Examencommissie

*Resultatenoverzichten

In tegenstelling tot de informatie die jullie in de Wegwijzer kunnen lezen, zullen er drie maal per jaar resultatenoverzichten worden gestuurd; na vaststelling van de definitieve uitslag van blokperiode 2 en 4, en aan het einde van het academisch jaar.

Wil je tussentijds kunnen beschikken over een actueel resultatenoverzicht dat kun je dat opvragen bij de secretaris van de Examencommissie tijdens het wekelijks spreekuur.

*Spreekuur Examencommissie

De secretaris van de examencommissie is mevrouw Resi Peters. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 9.00 - 10.00 uur, kamer 0027. Zij is telefonisch bereikbaar via telefoonnummer 883487.

Studie-adviseur

De studie-adviseur van CWS is Thijs Hoex. Het wekelijks spreekuur is op woensdagen van 09.30 - 10.30 uur, kamer 0038.

Afspraken voor gesprekken buiten het spreekuur kun je maken via de telefoonnummers 388 3616/3486.

Economische wetenschappen en bedrijfskunde

Voor kopij: B. Staveaux, Fac.Bur., Tongersestraat 53, tel. 3883705, voor vrijdag 12.00 uur.

Concerns: repeat students block 2.3 IB

International Marketing Management Block 2.3 IB has been revised completely.

Students who did not pass last year's exam, will have to redo this year's exam. Students who passed the marketing research last year, do not have to redo the research this year.

Scriptie/Stage

Zeer in de belangstelling staat het volgende thema: Welke factoren stimuleren of belemmeren de groei van het Internet en andere multimedia-technologieën? Studenten die een scriptie willen schrijven of plannen hebben voor een stage over dit onderwerp kunnen hierover van gedachten wisselen met Dr. M. van Wegberg, vakgroep Management wetenschappen, sectie Organisatie, kamer 2.085. Het gaat hier om empirisch onderzoek (verzamenen en interpreteren van gegevens).

Studeren in het buitenland

- Voor het 2e semester 1995/1996 zijn er nog drie uitwisselingsplaatsen beschikbaar: Madrid, Oviedo en Bochum. Geïnteresseerden kunnen zich voor 31 januari aanmelden bij Bureau Internationale Betrekkingen, kamer 3.030/3.046.

- Over het studeren in het buitenland voor het academisch jaar '96/'97 worden op de onderstaande data plenaire bijeenkomsten belegd: dinsdag 23 januari 1996 om 10.30 uur in kamer 2.001, donderdag 25 januari 1996 om 16.00 uur in kamer 2.001, woensdag 31 januari 1996 om 16.00 uur in kamer 2.001.

- Aanvragen voor financiële ondersteuning (STIR/SWOL PROGRAMMA) voor studie of stage in het buitenland buiten het Erasmus programma dienen vóór 15 februari 1996 te worden ingediend bij: Bureau Internationalisering, kamer 3.030, Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde. Aanvraagformulieren voor het STIR/SWOL programma zijn verkrijgbaar op bovenstaand adres.

Reductiebureau Economie

Het Reductiebureau Economie is tijdens de vaardigheden geopend op donderdag 25 en vrijdag 26 januari van 11.00-15.00 uur.

Geneeskunde

Voor kopij: R. le Doux, Fac.Bur. niveau 3, kamernr. 3226, UNS50, tel. 3881448, voor woensdag 12.00 uur.

Mededelingen Bureau Onderwijs Data diploma-uitreikingen 1996

woensdag 28 februari. Let op: datum is gewijzigd!! Doctoraal 14.00 uur, basisarts 15.30 uur.

woensdag 24 april: doctoraal 14.00 uur, basisarts 15.30 uur

woensdag 19 juni: doctoraal 14.00 uur, basisarts 15.30 uur

Plaats: St. Janskerk, Maastricht

Uitreiking februari 1996

Door de wijziging van de uitreikingsdatum van 21 naar 28 februari 1996 zijn een aantal studenten, door reeds gemaakte afspraken in hun privé-agenda, niet in de gelegenheid de 28e februari aanwezig te zijn bij de officiële uitreiking in de St.Janskerk.

De Examencommissie FdG wil deze studenten alsnog in de gelegenheid stellen het doctoraal-/basisartsgetuigschrift af te halen; overigens, deze uitreiking zal een sober karakter hebben.

Een en ander zal plaatsvinden op **woensdag 21 februari 1996, voor het doctoraalgetuigschrift** om 14.00 uur en voor het **basisartsgetuigschrift** (met eedaflegging) om 14.30 uur in **kamer 3.234A (UNS50)**

Studenten die hiervoor in aanmerking willen komen, kunnen zich tot **1 februari a.s. melden bij het secretariaat EC FdG, tel. 3881822/3881823; deze studenten ontvangen geen** uitnodiging voor de uitreiking van 28 februari 1996.

Opleidingscommissie (OC)

De OC is een commissie die het Faculteitsbestuur en de Faculteitsraad adviseert over onderwijstaken. Zij bestaat uit 12 leden, waarvan 6 studenten. Per 1 maart komt er een vacature vrij voor een (as.) co-assistent, beschikbaar voor twee jaar. Info en aanmelden bij Nicole (3256335). Aanmelden voor 10 februari a.s.

Project-studie-advisering FdG

Vanaf 1 januari 1996 is het project studie-advisering FdG van start gegaan. Tot studie-adviseurs zijn benoemd: Scheltus van Luijk (vakgroep O&O) en Marijke Perquin (vakgroep Huisartsgeneeskunde). Studenten kunnen bij hen terecht met alle mogelijke vragen en/of problemen die te maken hebben met de studie. Afspraken voor de spreekuren kunnen gemaakt worden bij de balie van Buro Onderwijs tijdens de openingsuren. Ook kan telefonisch een afspraak worden gemaakt iedere dag (behalve woensdag) tussen 11.00 uur en 12.30 uur bij het secretariaat studie-advisering, tel.: 3881820

Voor vragen die weinig tijd kosten is er op maandag, dinsdag en donderdag een inlooppreekuur (dus zonder afspraak) van 11.00 tot 12.00 uur op kamer 5.123 UNS 50

Bureau Internationale Betrekkingen

Cursus Engels voor Studenten Geneeskunde 3e Jaar (Academisch Jaar 95/96)

In het Academisch Jaar 1996/1997 worden de blokken 4.2/4.3/4.4 in de Engelse taal aangeboden. Dat wordt gedaan om jou te laten wennen aan praten over geneeskunde in het Engels. Spreekvaardigheid Engels kan je van pas komen bij buitenlandse stages tijdens je studie, maar ook op internationale congressen en bij het raadplegen van Engelstalige literatuur. Tijdens deze 3 blokken is het voor buitenlandse studenten mogelijk samen met Maastrichtse studenten te werken.

Uiteraard kost het opzetten en geven van de cursus, geld. De fakulteit zal dat betalen, maar verwacht dan ook dat diegenen die voor de cursus intekenen aan alle 8 bijeenkomsten deelnemen. * Inschrijfgeld bedraagt fl 100,-. Dit inschrijfgeld zal geretourneerd worden als de cursus **volledig** (dus aanwezig zijn bij alle 8 de sessies) is doorlopen. Aan het einde van de cursus zal een certificaat uitgereikt worden.

Inschrijving is mogelijk via Milou Stassen, Bureau Internationale Betrekkingen, kamer 3.324; het inschrijfgeld dient ter plaatse te worden voldaan (bv met een cheque of girobetaalkaart, die dan hopelijk niet geïnd zal hoeven te worden).

Mochten er nog vragen zijn dan kunnen jullie daarvoor terecht bij het Bureau Internationale Betrekkingen.

Cursus Schema: Data:

20 maart 1996 - middag

3 april - middag

17 april - middag

1 mei - middag

15 mei - middag

29 mei - middag

11 september - ochtend

25 september - ochtend

* De cursusopzet ligt ter inzage bij het Bureau Internationale Betrekkingen.

Studentenfractie

De studentenfractie geneeskunde bestaat uit 9 leden die zitting hebben in het Faculteitsbestuur, het Dagelijks Bestuur onderwijs, de Faculteitsraad, de Opleidingscommissie en de Curriculumorganisatie. Binnen deze organen proberen zij de onderwijs- en studentbelangen binnen de faculteit te behartigen.

Iedere eerste woensdag van de maand houdt de SFG spreekuur van 12-14 uur in kamer 1.143. Je kunt er terecht voor vragen, klachten en ideeën over het onderwijs (bv examenregels, internationalisering, bibliotheek, coschappen etc.). Dus als je ergens mee zit, aarzel dan niet en kom langs. Je kunt ook een briefje in de brievenbus voor de balie Bureau Onderwijs doen.

Rechtsgeleerdheid

Voor kopij: A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelpuut 4, tel. 3883003, voor vrijdag 13.30 uur.

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Onderwijsbalie BO gesloten

Op donderdag 25 januari a.s. zal de onderwijsbalie i.v.m. toetsen de hele dag gesloten zijn.

Toetsen blok 2 NR, FR + ELS

- **Woensdag 24.01.96: 09.00-12.00 uur** Collegezaal Nieuwenhof: Legal English (ELS 2.2).

- **Donderdag 25.01.96: 09.00-12.00 uur** Sporthal de Geusselt: Rechts-handeling (NR 1.2 OW-groep 1 t/m 33 + extra toetsaanmeldingen). Sporthal Daalhof: Rechtshandeling (NR 1.2 OW-groep 34 e.v.). Sporthal de Heeg: Europees en internationaal recht (NR 2.2 + ELS 2.2) Verdediging in strafzaken (NR 4.2).

- **Donderdag 25.01.96: 13.00-16.00 uur** Sporthal de Geusselt: Arbeid en onderneming (NR 3.2) Vennootschapsrecht (FR 2.2). Sporthal de Heeg: Comparative public law, Jeugdrecht, Media law, Ondernemingsrecht, Recht beleid en organisatie, Rechtsbescherming tegen de overheid, Schade en schadevergoedingsrecht (NR 4.2) Overige keuzeblokken worden middels een paper of mondeling getoetst).

- **Vrijdag 26.01.96: 09.00-12.00 uur** Collegezaal Nieuwenhof: Privaatrecht II (FR 2.2).

Opmerkingen:

- De mogelijkheid bestaat dat het Dagelijks Bestuur van de Examencommissie alsnog besluit dat een of meerdere bloktoetsen van de keuzeblokken (jaar 4 NR) mondeling zullen worden afgenomen.

- Bij de bloktoets mag, tenzij anders op de voorpagina van de toets aangegeven, gebruik worden gemaakt van: (een) niet geannoteerde, dus niet van commentaar of rechtspraak voorzien, editie(s) van de wetgeving, alsmede van de Asserbundel.

- Adressen toetslocaties: Sporthal de Geusselt, Olympiaweg 81 Maastricht; Sporthal Daalhof, Goudenweg 190 Maastricht; Sporthal de Heeg Roserije 500 Maastricht; Collegezaal Nieuwenhof, Zwingelpuut 4 Maastricht.

Verkrijgbaar aan de balie

Vanaf vrijdag 8 december opsteltitels jaar 3 en 4 fiscaal recht. Uiterste inleverdatum opstellen 27.01.1996.

Roosters en blokboeken AVONDopleiding blok 2 jaar 1 t/m 5.

Roosters en blokboeken DAGopleiding blok 3 Nederlands en fiscaal recht.

Colleges

Voor data, locaties en tijden raadpleeg de roosters en/of informatieborden van de onderwijsbalie.

Herkansingstoetsen 1995/1996

De herkansingsperiode van komende zomer is met een week uitgebreid: alle schriftelijke herkansingstoetsen zullen worden afgenomen in de periode van 22 juli t/m 2 augustus. Een voorlopig toetsrooster is op de informatieborden te vinden.

Voorlichting stages Nederlands recht 1996/1997

De studenten die in het studiejaar 1996/1997 een stage willen volgen dienen zich op te geven voor **10 maart 1996**.

De aanmeldingsformulieren met daarbij informatie over het facultaire stagebeleid zullen worden uitgereikt aan de balie van bureau onderwijs tegelijk met de aanmeldingsformulieren voor blok 4, in de periode van 1 t/m 29 februari.

Op **woensdag 28 februari** zal er een voorlichtingsbijeenkomst over stages plaatsvinden in de collegezaal van de Nieuwenhof van 11.00-13.00 uur.

VAR-pleitwedstrijd

Ook dit jaar organiseert de VAR, de Vereniging voor Administratief Recht, wederom een pleitwedstrijd voor studententeams van de onderscheiden Nederlandse rechtenfaculteiten. De wedstrijd vindt plaats op 9 mei 1996. De schriftelijke stukken dienen vóór 1 april 1996 te worden ingeleverd. De casus die 'bewerkt' en mondeling bepleit moet worden heeft betrekking op een **subsidieverlening**. Inschrijving van het team, zo'n 5 à 6 personen, dient plaats te vinden vóór 1 febr. 1995. Daarbij zullen ook de namen van de deelnemers opgegeven moeten worden.

Voor mensen die belangstelling voor deze wedstrijd hebben geldt het volgende. Naast een schriftelijke voorbereiding, zal ook aandacht geschonken dienen te worden aan de mondelinge voorbereiding. Voorwaarde voor deelname is dat betrokkene beschikt over voldoende kennis van het bestuursrecht en het bestuursprocesrecht. Ter beoordeling van de begeleider van het team, is voor de geleverde inspanning **compensatie** mogelijk met een geheel blok. Voorwaarde daartoe is dat de geproduceerde stukken, de vormgeving en de presentatie tijdens de wedstrijd inhoudelijk van goed niveau zijn.

Belangstellenden wordt verzocht snel reageren omdat, als gezegd, de tijd dringt. Opgave kan geschieden bij Prof. mr F. Stroink, B. 1105, tel. 3883340 of bij mr H.J. Simon, B. 1219, tel. 3883218.

Veel succes!

Practicum Onderhandelen

Aanmelden voor blok 4 Practicum Onderhandelen is nog mogelijk t/m 29 februari a.s.

Studieconferentie

CRIMINALITEIT, SCHAAMTE, SCHANDE EN REÏNTEGRATIE

over de reïntegrative shaming theorie van John Braithwaite.

Op maandag 26 februari 1996 zal in de Statenzaal van het Oud Gouvernement, Rijksuniversiteit Limburg, Bouillonstraat 3, Maastricht een studiedag georganiseerd worden over de reïntegrative shaming theorie van John Braithwaite, waarbij de auteur zelf aanwezig zal zijn.

In de voormiddag zal de kritiek op zijn theorie centraal staan en op de verbanden die Braithwaite legt met sociale ongelijkheid, organisatiecriminaliteit en "republican criminology". In de namiddag zal -aan de hand van twee Nederlandse onderzoeken- de onderzoekbaarheid van de theorie nader worden bediscussieerd.

De bijeenkomst is gratis. Aanmelding en inlichtingen bij: Mw. R. Bodifée, secr.

Vakgroep Strafrecht en Criminologie, tel: 043 - 3883377/fax: 043 - 3260113.

BUREAU INTERNATIONALISERING

Openingstijden Bureau Internationalisering

Voor Nederlandse studenten, Erasmus, Tempus en Magister Iuris Communis studenten maandag- dinsdag- en donderdagochtend van 10.15-11.15 uur, kamer 0041, Nieuwenhof.

OPSTELRONDE 2E JAARS in Brussel

12 tweedejaars studenten hebben de mogelijkheid om de opstelronde van 17 april te vervangen door een studiebezoek aan de Katholieke Universiteit Brussel in de week van 19 februari en daar aansluitend een rechtsvergelijkend opstel te schrijven. Deze mogelijkheid wordt geboden op basis van een uitwisseling met Brussel. In de week van 5 februari zal dan ook een aantal Brusselse studenten naar Maastricht komen. De bedoeling is dat de Brusselse en Maastrichtse studenten elkaar een slaapplek aanbieden. Inlichtingen en inschrijvingen: Tom Vanden Borre kamer 2003, Len. 14, tel. 3883256 op woensdag, donderdag en vrijdag.

Een prettig gesprek met Job Cohen

Nauwelijks had hij zijn diesrede uitgesproken, of de redacteuren van *Vlugschrift*, het partijblad van de PvdA, hingen aan de lijn: of zijn kritische kanttekeningen bij het begrip studeerbaarheid ook betekenden dat hij tegen de prestatiebeurs was? Had hij wel aan de partijpolitiek op dit punt gedacht? Job Cohen, rector magnificus van de RL, lid van de Eerste kamer voor de PvdA en voormalig staatssecretaris van Onderwijs, geeft toe dat het af en toe niet eenvoudig is belangenverstrengeling te vermijden. Tot nu toe lukt het echter aardig. De universiteit profiteert natuurlijk ook van zijn dubbelfuncties. Veel concrete voorbeelden daarvan kan Cohen niet leveren, maar de connecties met "belangrijke mensen in Den Haag hebben er wel voor gezorgd dat minister van justitie Sorgdrager de European Law School officieel zal gaan openen, als alles goed gaat natuurlijk."

De rector magnificus was woensdagmiddag 17 januari te gast bij een lunchbijeenkomst van Tafelstraat 13. Deze bijeenkomst was de eerste in de cyclus 'Aan tafel met...'. Deze cyclus moet, volgens organisa-

tor Tom Mulder "studenten de kans geven om de 'grote' mannen (en vrouwen) van de universiteit en uit de politiek een keer op een informelere manier te ontmoeten" dan in de (kleinschalige) collegebanken. Elke maand wordt er een andere gast uitgenodigd om met studenten te lunchen en te praten.

Cohen ("Geluncht moet er toch, of ik het nu hier doe of ergens anders") beet afgelopen woensdag de spits af. Onder het genot van een eenvoudige doch uitgebreide lunch, beantwoordde hij verschillende vragen van het handjevol aanwezigen en gaf hij zijn mening over de meest uiteenlopende onderwerpen. Van de positieve en de negatieve kanten van het Maastrichtse onderwijssysteem tot de noodzaak van het opnemen van levensbeschouwende vakken in het curriculum. Kritiek was er ook. Op het PR-beleid bijvoorbeeld. De RL zou wel erg diep zinken door het vertonen van wervingsspotjes op RTL 4. "Het werkt, dus het is goed" pareerde Cohen. "Maar gevaarlijk is adverteren met dingen die je niet waar kan maken." En dat is tot nu toe niet het geval, vond hij. De universiteit doet het

buitengewoon goed in de onderwijswereld. "De RL is geen Klein Duimpje meer" stelde de rector magnificus trots. "Er zijn tijden geweest dat ik dacht dat het wel zo was, maar die zijn nu voorgoed voorbij." Cohen roemde het internationaliseringsbeleid, waarmee zijn universiteit voorop loopt. "Zoals ik in mijn diesrede ook al zei: het is verbazingwekkend om te zien hoezeer de samenwerking met universiteiten uit onze buurlanden toegenomen is de afgelopen vijf jaar." Al maken de taalproblemen en de verschillen in cultuur en beleid het er niet altijd gemakkelijker op: "Wij kijken naar Den Haag, in Aken richten ze hun blik op Bonn. Tja, en in Luik en Hasselt kijken ze weer helemaal niet naar elkaar."

Judith Kuijk

De volgende "Aan tafel met..." lunchbijeenkomst vindt waarschijnlijk plaats in februari. Dan staat Cees Flinterman op het verlanglijstje.

„Gelukkelijke” RL-student speelt de „flyolin” in NSO

NSO-dirigent
Nicolette Fraillon

"Spelen in een symfonieorkest is net als het bedrijven van de liefde, alleen dan met honderd man te gelijk." Aldus wijlen componist en dirigent Leonard Bernstein.

Zondag 21 januari geeft het Nederlands Studenten Orkest (NSO) in Maastricht een concert met werk van onder andere Bernstein. Het NSO bestaat, zoals de naam al doet vermoeden, uit studenten. Sommigen studeren aan het conservatorium, de meeste aan de universiteit. De afvaardiging van RL-studenten in het orkest is, net als in de voorgaande jaren, vergeleken met andere universiteitssteden ver onder de maat. De Maastrichtse bijdrage bleef beperkt tot violiste Saskia Maas, tweedejaars geneeskunde.

Na de audities in de herfst kreeg zij de eerste lessenaar toegewezen, naast de concertmeester en vlak voor Nicolette Fraillon. Deze Australische dirigent heeft een grote staat van dienst en is momenteel muzikaal leider en dirigent van Het Nationaal Ballet. Een vrouw op de bok, dat is een uitzondering, maar Saskia Maas vindt dat niet het meest bijzondere. "Ze is erg precies, en kan gerust het hele orkest een kwartier laten wachten terwijl ze met wat blazers op een klein stukje oefent. Verder werkt ze bijzonder beeldend. Zo kregen we op een gege-

ven moment de opdracht om ons in te beelden dat we ons in een donker bos bevonden en dat niemand van ons hield. Ze heeft ook een heel eigen taalgebruik, ze heeft het soms over *Gelukkiglijk*, en de *Flyolins*."

"Meestal kijk je bij de dirigent naar het stokje, maar gisteren besloot ik aan het begin van Berlioz Symphonie Fantastique even naar haar gezicht te kijken", zegt Saskia Maas. "Ze keek heel droevig." Symphonie Fantastique is dan ook een erg treurige symfonie. Berlioz verwerkte er de wanhopige liefde in die hij voelde voor de middelmatige Engelse actrice Harriet Smithson. De muziek beeldt het lijden van de verliefde kunstenaar uit. Het stuk verbeeldt vijf dromen. De tweede droom gaat over een bal. Hij begint met een boel ge-roezemoes, verbeeld in strijkers die tremolo's maken. Daar doorheen hoor je dan langzaam een wals ontstaan, gespeeld door het koper. Verderop in de Symphonie komt de kunstenaar onder de guillotine terecht. Het orkest speelt een keihard akkoord, het mes valt. Er klinken twee pizzicato-plukjes, het hoofd stuitert in het mandje. Verder hoor je door het hele stuk steeds een thema heen, de melodie van de liefde. Berlioz kreeg de vrouw voor wie hij zijn meesterwerk schreef uit eindelijk wel. Het werd een slecht huwelijk. Behalve de droevige bonte muziek van Berlioz speelt het orkest op 21 januari ook Symphonic Dances from West Side Story.

"Het leuke daarvan", vindt Maas, "is dat er allemaal bekende thema's in terug komen, zoals 'Maria' Nicolette wilde dat we ons echt lieten gaan bij deze jazzige muziek, met drumstel. Dan liet ze ons bijvoorbeeld staande spelen, of zonder naar de noten te kijken. Dat helpt." Ieder jaar geeft het NSO een opdracht aan een componist, dit jaar was dat Bernard van Beurden. Hij schreef speciaal voor het orkest 'CRI et GLOIRE du MONDE' een compositie voor orkest en sopraansaxofoon. "De componist kwam zo nu en dan even naar de repetities luisteren." vertelt de Maastrichtse violist. Hij wilde blijkbaar veel hard-en-zacht-contrasten, dat is hem gelukt."

Het orkest heeft zich tien dagen terug getrokken in Bergen. Daar moesten de thuis ingestudeerde partijen samen worden gesmeed tot één geheel. Dat betekende vaak veertien uur per dag studeren. Inmiddels is de tournee langs de grote concertzalen van Nederland begonnen, waaronder twee keer een uitverkocht Concertgebouw.

Micha Wertheim

Op 21 januari treedt LSO op in het Theater alh Vrijthof in Maastricht. Aanvang 20:15 uur. Toegang voor studenten en pashouders fl 12,50 anderen fl 20,-.

Agenda

donderdag 18 januari
Studenten Conservatorium, lunchconcert, St. Servaaskerk, 12.30
'Genes and behaviour', engelse lezing, prof. B. Müller Hill, Nieuwenhofzaal, 20.00
Korbes, toneel, Theatergroep Hollandia, Het Landbouwbelang, 20.30

vrijdag 19 januari
Ballet van Monte Carlo en LSO, Vrijthoftheater, 20.15 uur
'Goodbye Body', dans Truus Broonkborst en Marien Jongewaard, Lösstheater, 20.30 uur
Korbes, toneel, Theatergroep Hollandia, Het Landbouwbelang, 20.30

zaterdag 20 januari
Ob Pa, arme Pa, toneel, M'46, 't Pesthuys, 20.00
Ballet van Monte Carlo en LSO, Vrijthoftheater, 20.15 uur
Korbes, toneel, Theatergroep Hollandia, Het Landbouwbelang, 20.30

zondag 21 januari
Alfred Schnittke, Introconcert, Conservatorium, 15.30
Nederlands Studentenorkest, o.l.v. Nicolette Fraillon, Vrijthoftheater, 20.15

maandag 22 januari
I Mustel, kamermuziek, Vrijthoftheater, 20.15

dinsdag 23 januari
'Dames dubbel', eindexamenproject acteurs, Toneelacademie, 19.00
Genen en therapie, lezing prof. dr. A.J. van der Eb, Nieuwenhofzaal, 20.00
'Lang leve de opera', musical, Jasperina de Jong en Lieuwe de Visser, Vrijthoftheater, 20.15
Den Herder en Nauta, lunchconcert, cello en piano, Vrijthoftheater, 12.30

woensdag 24 januari
Vanzelfsprekend? Over taalverwerving bij kinderen, lezing, prof. dr. A. Baker-Mills, Nieuwenhofzaal, 20.00
'Dames dubbel', eindexamenproject acteurs, Toneelacademie, 19.00
Deborah Brown en Trio Rob van Bavel, jazz, Vrijthoftheater, 21.00

Exposities

Kaete van Breda, wandkleden, Kamer van Koophandel, Maasboulevard 5, t/m 29 mrt. Ma t/m vr 8.30-16.00
Math van Kampen, beelden en bronzen, **André Wilhelms**, Maastrichtse stadsgezichten, Galerie Artisan, Grote Gracht 43, t/m 17 feb. Di t/m za 13.30-17.30
Marijke Stultiens, Hanny Reneman, Miriam Slaats, Henk Erkelens e.a., schilderijen, Galerie Tracé, Alex. Battalaan 31, t/m 10 feb. Do 14.00-18.00; vr en za 12.00-17.00
Josy Wilmotte, schilderijen en gemengde technieken, - Galerie FAH, Brusselsestr 80, 14 jan t/m 9 feb. Do 16.00-20.00; vr t/m zo 13.00-17.00
Peter Cox, schilderijen en tekeningen, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, t/m 31 jan. Wo en vr 14.00-18.00; do 18.00-20.00; za 10.00-17.00
Bernard Visser, schilderijen en **Marti de Greef**, beelden, De Keerder Kunstkamer, Kerkstr 10, Cadier en Keer, t/m 3 maart. Do t/m zo 13.00-17.30
Willem de Kooning, sculpturen, t/m 2 juni; **Loutse Bourgeois**, grafiek 1938-1993, t/m 14 april, Bonnefanten Museum. Di t/m zo 11.00-17.00, tevens op feestdagen die op maandag vallen.

Films - Speelweek 18 t/m 24 januari

FILMTHEATER LUMIÈRE, Bogaardenstraat 40b
Belle Epoque, dag, 20.00
Smoke, dag, 20.15
Il Postino, dag, 22.00
Sopyonje, 22.15

CINEMA PALACE, Wycker Brugstraat 1
Pocahontas, vr t/m zo en wo 14.00, 16.15
Babe, (Ned.), vr t/m zo en wo 14.00, 16.15
Goldeneye, dag, 18.15 en (beh. ma) 21.15
Babe, (orig.), dag, 18.30 en (beh. ma) 21.00
Dangerous Minds, dag, 18.30, 21.30; vr t/m zo en wo ook 13.30, 16.00, 18.30 en 21.30
Les Films du Paradis: "Lola", ma 20.30
Sneak Preview, ma 21.00

PATHÉ MAASTRICHT, Wilbelminasingel 39
Johnny Mnemonic, dag. (beh. za en zo) 13.15, 16.00, 18.45, 21.30; za en zo 14.00, 17.00, 19.45 en 22.30
Goldeneye, dag. (beh. za en zo) 12.45, 15.30, 18.15, 21.15; za en zo 14.00, 17.00, 19.45, 22.30
Dolores Claiborne, dag. (beh. za en zo) 15.30, 18.30; za en zo 17.00, 19.45
Filmpje, dag. (beh. za en zo) 13.15, 16.00, 18.45, 21.30; za en zo 14.00, 17.00, 19.45, 22.30
Babe, (Ned.), za en zo 14.00, 17.00; wo 13.15, 16.00
Seven, dag. (beh. za en zo) 18.30, 21.30; za en zo 19.45, 22.30
Zusje, dag. (beh. za en zo) 13.15, 21.30; za en zo 14.00, 22.30
The cold light of Day, dag. (beh. za en zo) 18.45, 21.30; za en zo 19.45, 22.30; do, vr, ma en di ook 13.15, 16.00
Pulp Fiction (Riksbios), dag. (beh. za en zo) 12.00, 15.15; za en zo 13.00, 16.15

CINÉ-K, Bernardusstraat 13
Colpo di Luna, dag, 21.00

Il Postino in Lumière en Pulp Fiction in de Riks

Geweld is passé

Dit had eigenlijk een stukje moeten worden over *Pulp Fiction*, de film waarmee het rebelse wonderkind uit Hollywood, Quentin Tarantino, een Gouden Palm won in Cannes, de wereld veroverde en en passant John Travolta een denderende comeback bezorgde.

Onderricht in het verleiden *Il Postino*

Een bespiegelend artikeltje. Over schuttingtaal en hilarische conversaties over hamburgers en friet met mayonaise. Over rondspetterende bloedklodders en door de lucht suizende ledematen. Over geweld zonder reden. Als amusement. Geweld om te lachen. Over waarom *Pulp Fiction* een produkt van deze tijd is, over de reden van het succes en de aantrekkingskracht van de film. John Travolta, natuurlijk. Op mijn achtste vond ik hem al geweldig, maar toen mocht ik van mijn moeder niet naar Grease. En nu, zeventien jaar later, vind ik hem met buikje nog veel geweldiger. Maar "geweld in films is passé, *Pulp fiction* is oud en out" volgens Jos Hodenius, medewerker bij filmhuis Lumière. "Bioscoopbezoekers hebben een beetje genoeg van gewelddadige films over boeven, gangsters en seriemoordenaars, zoals die de laatste jaren de bioscopen overspoeld hebben (met Quentin Tarantino voorop: *True romance*, *Natural born killers*, *Reservoir dogs*, *Pulp fiction*; JK). De geweldsgolf is alweer over zijn hoogtepunt heen. De mensen willen graag iets lichters."

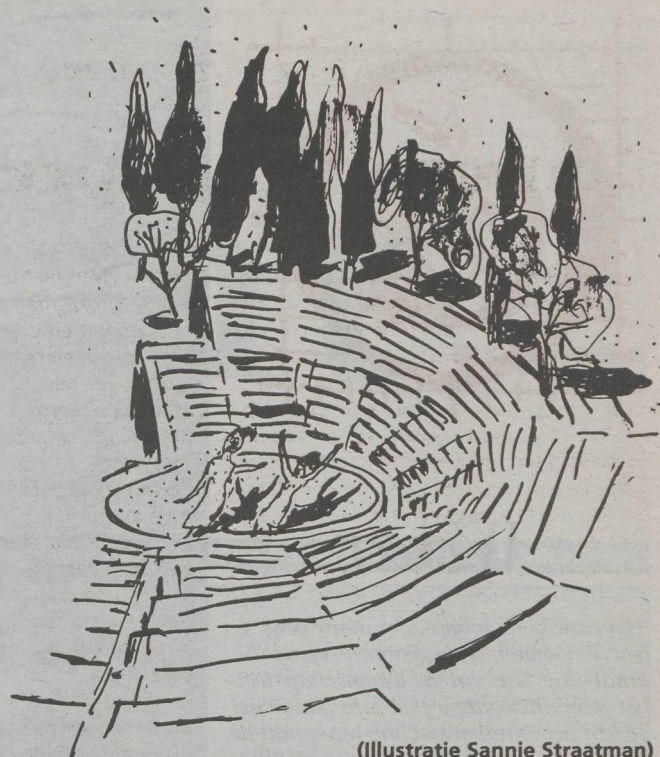
Dat kunnen ze vinden in *Il Postino* (de postbode). Een vertederende film van de Britse regisseur Michael Radford over de vriendschap tussen een (bijna) ongeletterde Italiaanse postbode en een zeer eloquente Chileense dichter. Het verhaal is op waarheid gebaseerd: na het verbod op de communistische partij begin jaren vijftig in Chili, week de dichter en communist Pablo Neruda uit naar het buitenland en verbleef een periode op een eilandje voor de kust van Napels: een romantisch stukje aarde in een azuurblauwe zee, met indrukwekkende rotspartijen, koddige vissersbootjes en rimpelige bewoners met een hart van

goud. Dat is misschien wel het enige mankement van de film: het is allemaal wel erg pittoresk en wellicht wat bezijden de waarheid, al die ongeletterde, simpele vissers die het eiland bevolken. Maar een kniesoor die daar op let. De opbloeiende vriendschap tussen de twee mannen is een genot om naar te kijken. Massimo Troisi (die een dag na de opnamen kwam te overlijden) speelt een prachtige rol als de schuchtere, wat stuntelige Mario Ruoppolo en Philippe Noiret geeft de wereldburger Pablo Neruda groots gestalte. De gesprekken tussen de beide heren zijn vaak komisch, dan weer ontroerend. De dichter maakt de postbode wegwijs in de wereld van de poëzie en leert hem om met zoete woorden het mooiste meisje van het dorp te

verleiden. Tot woede van haar tante, die als resultaat een van de beste quotes van dit jaar spuit: "als een man je raakt met zijn woorden, volgen zijn handen meestal snel!" Al met al is *Il Postino* aangenaam om naar te kijken. En na al het gevloek, geschiet en het gerommel met drugs in *Pulp Fiction* ook een hele verademing.

Judith Kuijk

Il Postino, filmhuis Lumière, do 18 januari t/m wo 7 februari (niet van 2 t/m 4 feb.), 22.00 uur
Pulp fiction, Pathé/MGM-filmtheater, do 18 januari t/m wo 24 januari, dagelijks om 12.00 en 15.15 uur, in het weekend 13.00 en 16.15 uur.

(Illustratie Sannie Straatman)

"Het was in 1991. Net na de Golfoorlog ben ik voor de vierde keer naar Griekenland geweest. Tijdens onze reis langs monumenten uit de klassieke oudheid kwamen we in het stadje Nafplion in de Peloponnesos. Het stadje ligt vlakbij het antieke theater van Epidauros. In de zomer worden daar op vrijdagavonden klassieke toneelstukken opgevoerd. Het theater is vooral beroemd om zijn akoestiek. Alles wordt daar zonder microfoon gespeeld. Je kunt er echt letterlijk een speld horen vallen."

Hemelhoog

Els Rbijnburger, onderwijsassistent bij Milieugezondheidskunde, tijdelijk als onderzoeksassistent werkzaam bij de Wetenschapswinkel

"Het lukte ons om kaartjes te bemachtigen voor een toneelvoorstelling: *De vrouwen van Troje* van Euripides (484-406 vóór Chr). Ik ben niet zo thuis in de klassieken, dus vantevoren heb ik zo'n Penguin-boekje gekocht. Die worden daar verkocht als service aan de toeristen, want de toneelstukken worden opgevoerd in het nieuw-Grieks. Ze zullen ook wel flink verdienen aan die boekjes."

"Bij het begin van de voorstelling begonnen die Grieken zelf 'ssttt!' te roepen. Ik was daar heel verbaasd over, want ik had ze altijd alleen maar meegemaakt als heel luidruchtige mensen. Het hele stuk waren ze doodstil, blijkbaar maakte hun culturele erfgoed indruk op ze. Nu is de encensering ook imponerend: zo'n theater van 3500 jaar oud, midden in de bossen. Maar wat nog meer indruk maakte was de vrouw die de rol van Hecabe, de weduwe van de koning van Troje, speelde. Een oude Griekse actrice met een enorme uitstraling. Al die expressie! Ik verstond niets van wat ze zei, maar het kwam ontzettend duidelijk over." "Wat me ook geraakt heeft is het tijdloze thema van dat drama van Euripides: *De vrouwen van Troje* speelt na de oorlog van Troje, die begonnen is om de schone Helena. Troje heeft de oorlog verloren, de koning is om het leven gekomen en zijn vrouw blijft alleen achter met haar dochter en schoondochter. Op een gegeven moment wordt haar kleinzoon van acht jaar ook nog gedood. De vrouwen blijven achter met hun bespiegelingen over de waanzin van oorlog. Die pijn en verbittering omdat ze hun mannen en zonen zijn kwijtgeraakt, omdat er altijd weer oorlog gevoerd moet worden. Die intense smart is van alle tijden. Ik bedoel, de Golfoorlog was net afgelopen! We werden ons er weer een keer van bewust dat er bij een oorlog, waarom dan ook, goed of fout, er altijd verliezers en achterblijvers zijn. Daar hebben we, toen het afgelopen was, nog wel de rest van de avond zwigend over na zitten denken. Dat een toneelstuk van duizenden jaren oud nog steeds zo waar is: na 3500 jaar zijn we nog steeds niets opgeschoten." "Poeh, wat klinkt dat zwaar allemaal. Dat was het ook weer niet. Ik heb er niet slecht van geslapen, of zo. Maar de combinatie van die indrukwekkende voorstelling en de speciale plek waar die opgevoerd werd, heeft er wel voor gezorgd dat het voor mij een onvergetelijk cultureel hoogtepunt was. Ondanks het feit dat het niet eens te verstaan was, kun je nagaan."

Judith Kuijk

(In deze wekelijkse rubriek vertellen medewerkers en studenten van de RL over hun mooiste, meest bijzondere culturele belevenis)

Om 3:00 uur is het bedtijd

In een onberispelijk wit pak, getooid met een witte hoed staat de wat vadsige man op het kleine podium. De ogen gesloten, het zweet druppelend van zijn gezicht. Hij lijkt zo weggelopen uit een gangsterfilm. Zijn enige wapen is echter zijn gitaar. Het is de nacht van vrijdag op zaterdag, Tongersestraat 53; Magic Franky speelt de blues op de derde Dies Party. Zijn toetsenist, wiens Hammondorgel op een massieve houten tafel staat, kijkt met pretoogjes naar het dertig-plus-stel dat verliefderig voor het

podium zwijmelt. Met een biertje in de hand, hier en daar al wat ongecoördineerd bewegend, swingt de zaal vol studenten stevig mee. Stropdassen hangen steeds losser, en een enkel meisje gekleed in hemdje en spijkerbroek trotseert de steeds lomer wordende manlijke blikken. Drie in het zwart geklede dames, op pumps en met bijbehorend schoudertasje, kijken naar de verhitte tafereel om hen heen. Ze wisselen nauwelijks een woord. Nee, echt

vermaken doen de Maastrichtse madammen zich niet. Ook muziek van D.J. Yo bij de collegezaal, waar aan het eind van de avond toch stevig wordt gehost, vinden ze maar niks. Geleund tegen de balustrade kijken ze naar het gewoel beneden hen. Het is een kunst om daar met de handen vol biertjes tussendoor te manoeuvreren. Niet iedereen verkiest deze drukte. Op de trap in de donkere gangen en in de zwak verlichte hoekjes van de mensa nestelen zich zo rond middernacht de verliefde stelletjes. Sommigen houden er echter meer van om zich en *plein public* met elkaar te vermaken. Voor het oog van de camera geven een sensueel dansende jongen, zijn haar in een blonde staartje, en zijn meisje voor het podium een aardig showtje weg. Zijn handen dwalen af naar haar billen. Haar lichaam glijdt langs het zijne. De funky saxofoons van Raise the Roof, niet voor niks de winnaar van de grote prijs van Nederland van vorig jaar, zwepen het duo op. Een vette tongzoen volgt, de laatste saxofoonklanken sterven weg; de performance is ten einde. De toeschouwers blijven nog even hangen, pakken nog een pilsje en eten een broodje dies in de felverlichte gangen. Tegen drie uur 's nachts worden de laatste studenten door de securitymannen gemaand hun bed op te zoeken. (Tineke Oosterlo, foto Nelis Tutkey)

Waar

'Het Landbouwschap', om maar eens wat te noemen, is de georganiseerde landbouw. Dus zal 'de wetenschap' wel het georganiseerde weten zijn. Maar net zomin het Landbouwschap adequaat de belangen van al haar leden (denk eens aan die shit-boeren!) kan vertegenwoordigen is het 'georganiseerde weten' een tent waarin alle wetesjapsneuzen in dezelfde richting wijzen.

En dat is maar goed ook. Zonder dissidenten zouden er weinig nieuwe ontdekkingen worden gedaan. Het wordt echter vervelend, zoals in deze postmodernistische dagen, als ook de dissidenten menen een mainstream te gaan vertegenwoordigen. Een mainstream van nihilistische eclecticici ('wij grabbelen in de grote theorieëntoverten maar geloven eigenlijk niet dat het allemaal wat uitmaakt').

Het geloven in alles en niets is linke soep. Ter illustratie een verbaaltje over waarheid.

Ongeveer twintig jaar geleden hadden Amerikaanse epidemiologen alle reden om te geloven dat de Gruwelijke Spaanse Griep (die in 1918 vele miljoenen slachtoffers maakte) zou terugkeren naar de VS van A. Als een speer mobiliseerden ze een politieke lobby, en voor je met je ogen kon knippen stond zowat elke Amerikaanse dokter klaar met de vaccinatiespuut. De griep kwam echter niet (analysefoutje), sterker nog, het vaccinatieprogramma had onaangename klinische bijwerkingen. In het begin van de jaren tachtig vloog Gaetan Dugas als steward de wereld over. Hij werd de spreekwoordelijke Patient Zero waarmee de Centers for Disease Control voor het eerst konden bewijzen dat AIDS een epidemie veroorzaakt door een besmettelijk agens was. Randy Shilts, in zijn boek 'And the band played on', klaagt terecht over de laksheid van Amerikaanse bureaucraten en politici bij de AIDS-bestrijding. Daarin lijkt niet veel veranderd.

Eén van de allerengste en dodelijke virus is Ebola (in ander vormen bekend als Marburg, of Reston). Eind 1989 stierven in een lab bij Washington apen als ratten. Men vermoedde als gevolg van Ebola. Kolonel Peters, één van de apenrampbestrijders, dacht in het boek 'The Hot Zone' (door Richard Preston) over AIDS: 'It had appeared without warning, secretly, and by the time we noticed it, it was too late. If only we had the right kind of research station in Central Africa during the nineteen-seventies.... we might have seen it hatching from the forest. If only we had seen it coming.... we might have been able to stop it, or at least slow it down;... we might have been able to save at least a hundred million lives. At least. (...) People didn't realize that the AIDS thing had only just begun.'

Drie keer een epidemie. Drie keer andere gedachten, besluiten en verwijten. Waar is de waarheid? Postmoderne wetesjappers denken daar niet over na. Waarheid bestaat niet, alleen het verhaal.

Dat vind ik cynisch. Dat is zelfs eng.

Eva

Sociëteit 'De Momus', vorige eeuw al the place to be (foto Nelis Tutkey)

Deinend op de politieke golven wordt de Maastrichtenaar notabel

Bemelmans, Bonhomme, Coenegracht en Collard. Daems, Francken, Habets en Hardy. Hennequin, Hustinx, Hollman. Nijpels, Paulissen, Rutten. Thiessen, Tielens, en Zelis. Het had een willekeurige opsomming uit het telefoonboek van Maastricht kunnen zijn. Maar het zijn wat namen uit een lijst van de 121 'hoogst aangeslagenen' te Maastricht in 1811.

BERICHT UIT MAASTRICHT

Zijn ze dan nog altijd aan de macht, de happy few van toen? Volgens historicus Nick Bos niet. „In bestuurlijk opzicht zijn ze hun macht kwijtgeraakt. Maar er zijn wel nog heel wat stille rijken in Maastricht die zuinig zijn omgesprongen met het groot-grondbezit of groot-huizenbezit dat hun families in de negentiende eeuw hebben vergaard.”

Nick Bos promoveerde onlangs aan de universiteit van Utrecht op een studie naar Nederlandse elites in de vorige eeuw. Het *pièce de résistance* van zijn werk begint op pagina 172: Maastrichtse elites 1795-1890. Nadat een aantal boekbesprekingen van zijn werk verscheen in landelijke en regionale bladen staat de telefoon in Brunssum niet meer stil. „Zestig tot zeventig procent van de bellers zijn nakomelingen van de leden van de elite die ik heb beschreven. Ze bieden me een dagboek aan, of foto's. Ik schrijf dan hun adres en telefoonnummer op. En wat me wel frappeert, is dat een groot deel van de nakomelingen zich heeft gevestigd in de plaatsen van de nieuwe elite: Aerdenhout, Blaricum, Naarden, Wassenaar, Bussum. Daar heb je natuurlijk ook eenvoudige wijken, maar reken maar dat ze Maastricht niet hebben verlaten voor een rijtjeshuis.”

Bos begint zijn boek met een anekdote over de Maastrichtse Klijnen-dynastie. Rond 1800 nog een arme familie van dagloners, een eeuw later een roemrijk geslacht van juristen, ingenieurs en architecten. Echte *self-made-men*, die geleidelijk aan hoogte weten te winnen op de maatschappelijke ladder. Vervolgens wijdt Bos een belangrijk deel van zijn proefschrift aan een bespreking van zijn bronnen. Belastinglijsten hielpen hem om te bepalen wie, wel, en wie niet tot de *leisure class* behoort. Maar ook kiesregisters en kandidatenlijsten leverden een schat aan informatie op. Tot 1887 gold immers het census-kiesrecht.

Bos eindigt zijn boek weer met de Klijnen, als voorbeeld van hoe het in het algemeen niet is afgelopen met het klootjesvolk. Hoewel in de negentiende eeuw zowat alles veranderde, wat kon veranderen; „aan de miserabele vooruitzichten van Maastrichts arbeidende klasse veranderde zeker tot 1890 niets.”

Dat Bos' onderzoek - dat aanvankelijk nationaal speelt - zich uiteindelijk weer als een trechter naar Maastricht beweegt, heeft volgens hem te maken met de unieke omstandigheden die zich in de 19e eeuw in deze stad voordeden. De zeer langdurige Franse bezetting (1795-1815), de zeer nabije Belgische opstand (1830-1839) en de zeer vroegtijdige industrialisering (vanaf 1830) zetten de stedelijke samenleving drie keer achtereen op zijn kop. Daardoor was er toch opwaartse sociale mobiliteit mogelijk. Niet zozeer omdat lieden als de Klijnen die voor een dubbelte geboren waren plotseling kwartjes konden worden, omdat het onderwijs of de levensomstandigheden verbeterd zouden zijn - dat was namelijk niet zo - maar omdat een aantal burgers telkens handig gebruik wist te maken van de veranderde politiek-maatschappelijke constellatie. Zij werden daardoor meer schoksgewijs dan geleidelijk omhoog geschoten in de vaart der volken.

Klijnen was de uitzondering bij de 'stijgers', Coenegracht de regel. Als geen ander profiteerde koopman Christiaan Coenegracht van de Franse bezetting. Hij toonde zich een fervent aanhanger van het Franse bewind waardoor hij het tot burgemeester bracht. Bovendien werd hij, zoals veel van zijn stadgenoten, 'zwart-goedkoper': voor weinig geld werden zij eigenaar van geconfisqueerde kerkelijke bezittingen. In 1811 bestaat ruim een derde deel van de lijst van 121 hoogst aangeslagenen uit *nouveaux riches* die zich als gevolg van het Franse bewind hebben weten op te werken.

„De Maastrichtse burgerij schroomde zich niet te compromitteren”, schrijft

Bos. En, hoe Maastrichts: „Te verwonderen valt het feit dat zich onder de leden van de katholieke kerkbesturen bekende kopers van domeingoederen bevonden.” Zelfs de, volgens Bos „zonder meer zeer beruchte en gevreesde zwart-goedkoper W. Bléron” wist een plaats te bemachtigen in het exclusieve Broederschap der Heilige Maagd en Martelares Barbara.

Hoewel de oude elite na de terugtocht van de Fransen nog één keer terugkwam op de allerhoogste podia, zou de rust voorlopig niet meer wederkeren. De Belgische opstand, en veel 'erger' nog, het behoud van Maastricht voor Nederland, doet een groot deel van de elite besluiten deze 'Hollandse' stad te verlaten en zich enkele kilometers verderop in het geliefde België te vestigen. Dus toen al dat gedweep. Bos geeft enkele rationele argumenten voor de vertrekkers. België was in tegenstelling tot Nederland vergaand geïndustrialiseerd en Maastricht bevond zich in het voorportaal van dat proces. Bovendien lag een groot deel van het huizen- en grondbezit van de elite op Belgisch grondgebied. Toch denkt Bos dat vooral emotionele beweegredenen de doorslag hebben gegeven. Nog altijd roepen Maastrichtenaars dat ze zich meer thuisvoelen bij Belgen dan bij Hollanders. „Noem mij eens één positieve reden waarom Maastricht zich in 1830-1839 beter bij België had kunnen aansluiten? Ik ben blij dat het niet gebeurd is. Dit soort sentimenten zijn het gevolg van een minderwaardigheidscomplex ten opzichte van de rest van Nederland.”

Een vijfde van de bovenlaag vertrekt uiteindelijk. Maastricht wordt onthoofd. Prominente verhuizers als burgemeester Hennequin laten lege bestuurszetels achter die opnieuw - net als in de Franse tijd - bezet kunnen worden door nieuwkomers.

Niet lang daarna wordt de stad bezocht door de industriële revolutie, die zich vooral in de tweede helft van de negentiende eeuw in een razend tempo voltrekt. Daarmee is de derde aardschok een feit die de stedelijke samenleving - en dus ook de elite - door elkaar schudt. „Voortvarende ondernemers als Petrus Regout vergaarden fortuinen en wellicht ook grote bestuurlijke invloed!”, schrijft Bos.

In Maastricht vindt daarbij een opmerkelijke ontwikkeling plaats. Waar in steden als Delft en Amsterdam de nieuwe *captains of industry* de oude, vaak adellijke elite verdrijven, blijven de twee groepen in Maastricht naast elkaar - en door elkaar - bestaan. Hoe en waarom, dat wil Bos nog wel eens in een vervolgonderzoek proberen te verklaren, maar vastgesteld wordt in zijn boek dat in Maastricht de twee elitegroepen elkaars bezigheden en leefgewoontes accepteerden en overnamen. Hoewel enkelen de stinkende, verpauperde fabrieksstad ontvluchtten, stonden de oude geslachten in het algemeen meer dan elders open voor de mogelijkheden die de economische vernieuwing bood. En de nieuwkomers schurkten zich genoeglijk tegen de pilaren van de Momus, waar ze samen met de vertegenwoordigers van het *ancien régime* hun onaantastbare status vierden. Ook werd er onderling stevig getrouwd. De kloof tussen de *haves* en de *have-nots* was groot in Maastricht, ook omdat hier een gegoede middenstand vrijwel ontbrak. Daardoor ontstond bij de *luij* het beeld van één homogene elite kliek van *sjeke luij* die St.-Bernhardshonden meenamen van hun reizen naar Italië, die streefden naar zoveel mogelijk mannelijke bedienden, die het stadspark lieten afzetten voor hun bals, die elkaar ontmoetten in sociëteiten als de Momus, de Groote en Slavante, die onderling Frans spraken en het liefst betaalden met francs in plaats van ordinaire guldens, die volgens historicus Verhey „zuidelijke seigneuriale allures” vertoonden.

Een mooi voorbeeld van het overnemen van elkaars gewoontes is de vlucht van Petrus Regout naar Vaeshartelt. Zoals vele notabelen verliet hij in 1875 het industriële Maastricht, dat hij met zijn eigen smook en zieke arbeiderswijken in een stinkende fabrieksstad had veranderd.

Minstens één gewoonte is gebleven. „Maastrichts bier was in die tijd de algemene drank van rijk en arm”, schrijft Nick Bos. „In alle cafés, zowel grote als kleine en zelfs in de meest deftige sociëteiten werd het gedronken.”

Wim Ortjens

'Notabele ingezetenen' wordt in eigen beheer uitgegeven. 045.525.4988